

โครงการถอดบทเรียนองค์กร

ปกครองท้องถิ่น ต้นแบบร่วมตระหนัก

“ไร้ใยหิน”

แผนงานพัฒนาวิชาการและกลไกคุ้มครองผู้บริโภค (คคส.)

รับผิดชอบโดย บริษัท สื่อดลใจ จำกัด

ถอดบทเรียนองค์การปกครองท้องถิ่นต้นแบบร่วมตระหนัก”แร่ใยหิน”

ที่ปรึกษา

จิระ วิภาสวงศ์
วิทยา กุลสมบูรณ์

เรียบเรียง

รชญา ทองหล่อ

ประสานงาน

สุกัญญา พวงมณี

พิมพ์ครั้งที่ 1 สิงหาคม 60

จัดพิมพ์และเผยแพร่

ศูนย์วิชาการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.)

คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330

โทร.0-2218-8445 โทรสาร 0-2251-3531

<http://www.thaihealthconsumer.org>

e-mail: consumer_sss@yahoo.com

สนับสนุน

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

สารบัญ

	หน้า
แรไยหินอันตราย ป้องกันได้ ด้วยการให้ควมรู้	6-7
เทศบาลเมืองลำพูน	9-15
เดินหน้าให้ควมรู้"อันตรายแรไยหิน"แก่ประชาชน	
• ออกประกาศ ขอควมร่วมมือ	9
• ทำงานเป็นทีม ร่วมมือทุกฝ่าย	11
• ปลอดแรไยหิน ต้องดูที่ฉลากและคำเตือน	13
• ร้านค้าบางส่วเลิกขายสินค้ำมีแรไยหิน	14
• บ้านนี้ปลอดภัย ไร้แรไยหิน	14
• พร้อมส่งต่อควมรู้สู่สาธารณะชน	15
เทศบาลตำบลริมปีง	16-23
รักษาวัฒนธรรมดั้งเดิม ที่เพิ่มเติมคือ ควมปลอดภัย	
• สิ่งดีเก็บไว้ เพิ่มใหม่ คือ องค์ควมรู้	17
• บรรจุเรื่อง"อันตรายจากแรไยหิน"ในธรรมนูญสุขภาพ เทศบาลตำบลริมปีง	18
• ให้ควมรู้ทุกช่องทาง เรื่องแรไยหิน	18
• ร้านค้าพร้อมใจ หยุดขายสินค้ำมีแรไยหิน	19
• "อบรม"ได้ควมรู้ ต้องบอกต่อ	21
• แนะนำให้ใช้สินค้ำปลอดภัย	22
• เพื่อเป้าหมายปลอดภัย ทุกคนสุขภาพดี	22
เทศบาลตำบลบ้านกลาง	24-30
บ่อขยะ...ฝั่งกลบ"แหล่งก้ำจัดกระเบื่องชั้นยอด	
• เทศบาลบ้านกลาง...ศูนย์กกลางเศรษฐกิจเมืองลำพูน	24
• ใช้กลยุทธ์"ประกาศ"ขอควมร่วมมือ	24
• ให้ "พ่อหลวง" สื่อสารถึงลูกบ้านของตัวเอง	26
• "เมทลชีท"หลังคาแบบใหม่ โดนใจมากกว่า"กระเบื่อง"	27
• ทั้งเป็นที่ เพราะมีบ่อขยะ	28

● อยากให้บังคับใช้เป็น“กฎหมาย”	29
เทศบาลตำบลเหมืองง่า สร้างTeam Work ลงพื้นที่คลุกคลีกับชุมชน	31-36
● เริ่มต้นไม่แรง แต่ทำต่อเนื่อง	33
● บ้าน-หอพักใหม่ ใช้“เมทัลชีท”	34
● ใช้ “แผนที่สุขภาพ” ค้นหาผู้ป่วย	35
● เดินหน้าติดปัญญา สร้างกระบวนการคิดให้คนในชุมชน	35
เทศบาลตำบลป่าสัก รื้อถอนปลอดภัย บ้านไร่ไธรินทร์	37-44
● ทำงานสอดคล้องประสานรับกันทั้งจังหวัด	37
● ประชาสัมพันธ์ทั่วถึง ทุกช่องทาง	38
● ประสานการแจ้งเตือน ทำให้ต้องป้องกันตัวเองและคนรอบข้าง	39
● รื้อถอนถูกวิธี ชีวิตปลอดภัย	40
● บ้านหลังนี้ ไร่ไธรินทร์	41
● สิ่งที่ยากเห็น ในอนาคต	42
● กระเบื้องใช้แล้ว จัดการอย่างไร	43
เทศบาลตำบลอุโมงค์ ต้นแบบบูรณาการ ทำงานแบบยั่งยืน	45-50
● ต้นทุนดี มีความพร้อมสูง	45
● สอดแทรกทุกองค์ความรู้ ให้อยู่ในทงงานที่ต้องทำ	46
● รักษาสิ่งแวดล้อม คือหัวใจของชุมชน	47
● เทศบาลฯ รองรับได้หมด	49
● เดินหน้าให้ความรู้ก้าวสู่ “เทศบาลฯ ปลอดภัย”	49
ภาคผนวก	51-57
รายละเอียดกิจกรรมของแต่ละเทศบาล	51

ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ เทศบาลเมือง จังหวัดลำพูน	52
ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ เทศบาลตำบลวิมปีง จังหวัดลำพูน	53
ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ เทศบาลตำบลบ้านกลาง จังหวัดลำพูน	54
ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ เทศบาลตำบลเหมืองง่า จังหวัดลำพูน	55
ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ เทศบาลตำบลป่าสัก จังหวัดลำพูน	56
ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ เทศบาลตำบลอุโมงค์ จังหวัดลำพูน	57

หัวเรื่อง // แร่ใยหินอันตราย ป้องกันได้ ด้วยการให้ความรู้

.....

“...มะเร็งเยื่อหุ้มปอด เป็นแล้วตายร้อยเปอร์เซ็นต์ เมื่อมีโอกาสป้องกันได้ ทำไมไม่ทำ...”

ภก.จิระ วิภาสวงศ์ หัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน ได้กล่าวถึงการให้ความรู้ถึงของความเสี่ยงและภัยของแร่ใยหินว่า มีอันตรายถึงขั้นเป็นมะเร็งเยื่อหุ้มปอด และเสียชีวิต

ด้วยเหตุนี้เอง ตนเองจึงได้ให้ความสำคัญและเดินหน้ารณรงค์ให้ความรู้และผลักดันให้องค์กรท้องถิ่นในจังหวัดลำพูนได้ตระหนักและให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวเพื่อจะได้เตือนประชาชนในพื้นที่ให้ทราบถึงอันตรายที่อยู่ใกล้ตัว และป้องกันตัวเองก่อนที่จะปล่อยให้ลุกลามจนกลายเป็นมะเร็งปอด และเสียชีวิตในที่สุด

ด้วยบทบาทและหน้าที่การทำงานที่อยู่กับเรื่องของงานด้านสาธารณสุข จึงทราบข้อมูลและรู้ถึงพิษภัยของวัสดุก่อสร้างที่มีส่วนประกอบของแร่ใยหิน ว่า อันตรายถึงชีวิต เมื่อได้รับการชักชวนจาก ศูนย์วิชาการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ (คคส.) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อทำโครงการให้ความรู้เรื่องอันตรายของวัสดุก่อสร้างที่มีส่วนประกอบของแร่ใยหิน จึงตัดสินใจที่จะรับเข้าร่วมโครงการให้ความรู้ในเรื่องนี้ทันที เพราะมองว่า การให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อได้ตระหนักและเข้าใจ จะช่วยให้ลดอันตรายที่อาจจะก่อให้เกิดการเป็นมะเร็งเยื่อหุ้มปอดในอนาคตได้

“ผมมีความคิดว่า มะเร็งเยื่อหุ้มปอด เป็นแล้วตายร้อยเปอร์เซ็นต์ และก่อนจะเสียชีวิตควรรักษาแพง เป็นแล้วทรมานมาก เมื่อมีโอกาสป้องกันได้ ทำไมไม่ทำ”

ได้เริ่มทำโครงการให้ความรู้เรื่องความไม่ปลอดภัยในวัสดุก่อสร้างที่มีส่วนประกอบของแร่ใยหิน ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2559 – เมษายน 2560 ตลอดระยะเวลาที่ทำงาน 5 เดือน ไม่ได้รู้สึกหนักใจ เนื่องจากตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้ทำงานร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่นในจังหวัดมาหลากหลายโครงการ จุดเด่นขององค์กรท้องถิ่นในจังหวัดลำพูน โดยเฉพาะทั้ง 6 องค์กรท้องถิ่นในระดับเทศบาลตำบลที่ทำงานร่วมกันนี้ นับได้ว่า มีความพร้อม มีความตั้งใจ และจริงใจที่จะทำงานร่วมกันให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างเต็มรูปแบบ

ขณะเดียวกัน ระดับผู้นำหรือผู้บริหารสูงสุดของแต่ละท้องถิ่นต่างให้ความสำคัญและส่งเสริมการทำงานเรื่องการให้ความรู้เรื่องอันตรายของวัสดุก่อสร้างที่มีส่วนประกอบของแร่ใยหินอย่างเต็มรูปแบบ

ซึ่งการทำงานและขับเคลื่อนเกี่ยวกับโครงการให้ความรู้เรื่องความไม่ปลอดภัยของวัสดุก่อสร้างที่มีส่วนประกอบของแร่ใยหินนี้เริ่มจากภาพใหญ่ ผู้ใหญ่ในจังหวัดให้ความสำคัญและมีส่วนร่วม และกระจายการทำงานลงสู่ระดับเทศบาลตำบล โดยมี 6 เทศบาลตำบลเข้าร่วมเป็นโครงการนำร่อง ซึ่งได้แก่ เทศบาลตำบลลี้ , เทศบาลตำบลอุโมงค์ , เทศบาลตำบลป่าสัก, เทศบาลเมืองลำพูน ,เทศบาลตำบลบ้านกลาง และ เทศบาลตำบลเหมืองง่า

ทั้ง 6 เทศบาลนี้ เป็นเทศบาลขนาดใหญ่ และมีความโดดเด่นในการทำงานที่แตกต่างกัน แต่จุดหนึ่งที่เหมือนกันคือ ความตั้งใจ และจริงใจในการทำงานที่จะให้ความรู้เรื่องสุขภาพอนามัยแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ซึ่งเรื่องนี้เป็นจุดสำคัญ ที่จะช่วยผลักดันการทำงานทุกโครงการเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในพื้นที่ให้สำเร็จลุล่วงได้ตามเป้าหมาย

เป็นที่น่าสังเกตอย่างหนึ่ง คือ แต่ละเทศบาล จะมีฝ่ายสาธารณสุขและการแพทย์ของตนเอง และบางเทศบาลเจ้าหน้าที่ทำงานในปัจจุบันนี้ เคยเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมาก่อน แต่ได้โอนย้ายมาทำงานในท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นผู้ที่เคยทำงาน และรู้จักกันดีอยู่แล้ว และเคยเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานสาธารณสุขในจังหวัดมาก่อน เมื่อทำงานร่วมกันก็จะมี ความเข้าใจในเรื่องที่ทำ ส่งผลให้สามารถทำงานเดินหน้าไปได้อย่างรวดเร็ว

เมื่อเริ่มวางแผน สร้างคณะทำงานในระดับจังหวัด และท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายคือ ให้ประชาชนได้รู้จักและทราบถึงอันตรายของ“แรไยหิน” ในวงกว้างขึ้นว่า มีความเสี่ยงอย่างไร อันตรายมาจากหลังคา เพราะเป็นวัสดุที่มีส่วนประกอบของแร่ใยหิน โดยมุ่งเน้นการให้ความรู้ไปสู่กลุ่มเป้าหมายอย่าง ประชาชนทั่วไป และกลุ่มเสี่ยง เช่น ช่างรื้อถอนหลังคา ช่างรับเหมา ช่างซ่อมรถ ช่างเปลี่ยนผ้าเบรก และเจ้าของบ้าน

เนื่องจากที่ผ่านมาทั้งประชาชนคนทั่วไป และกลุ่มเสี่ยงทั้งหมดนี้ อาจจะยังไม่เคยมีความรู้มาก่อนว่า กระเบื้องมุงหลังคา หรือ ผ้าเบรก มีแร่ใยหินเป็นส่วนประกอบ และแร่ใยหินเมื่อเข้าปอดจะฝังอยู่ในเนื้อนานกว่า 10 ปี จึงแสดงอาการ ดังนั้น ควรให้ความรู้แก่ชาวบ้านในเรื่องเหล่านี้ เพื่อเป็นทางเลือกว่า อนาคตเมื่อต้องปลูกบ้านใหม่ หรือ ซ่อมแซมบ้าน ควรเลือกซื้อวัสดุก่อสร้างที่ปราศจากแร่ใยหิน เพื่อความปลอดภัยของตัวเองและคนรอบข้าง

พร้อมกันนั้นก็เดินนำให้ความรู้เรื่องมาตรฐานในการรื้อถอนหลังคาบ้าน และพยายามผลักดันเพื่อให้เป็นประกาศ หรือ ข้อบัญญัติในอนาคต โดยเรื่องของการรื้อถอนนั้นควรต้องขออนุญาตที่เทศบาล และต้องมีแนวทางปฏิบัติการรื้อถอนที่ถูกต้อง คือ ต้องใส่หน้ากากกันฝุ่นเมื่อรื้อถอน , ต้องเอาผ้าใบคลุมป้องกันฝุ่นไม่ให้ฟุ้งในพื้นที่ยี่รื้อถอน ,ต้องเอาน้ำฉีดกระเบื้องเปียกก่อนรื้อถอนเพื่อฝุ่นจะได้ไม่ฟุ้งกระจาย และกระเบื้องที่รื้อถอนแล้ว ไม่ควรเอามาใช้อีก ควรเอาใส่ถุงพลาสติกและฝังดิน

นอกจากการให้ความรู้แล้วยังได้จัดทำสติ๊กเกอร์แจก ทำสโปตเพื่อให้ออกอากาศตามเสียงตามสายของชุมชนต่าง ๆ รวมไปถึงการวางแผนวางแนวการสร้างมาตรฐานช่างรื้อถอนที่ปลอดภัย หรือ Smart ช่างรื้อถอน

ช่างรื้อถอนท่านไหนที่ปฏิบัติตามแนวทางการรื้อถอนอย่างเคร่งครัด และถูกต้อง นับได้ว่า เป็นช่างรื้อถอนที่มีคุณภาพ ทางเทศบาลก็จะขึ้นทะเบียนไว้ เมื่อประชาชนมายื่นเรื่องขออนุญาตรื้อถอนบ้านเรือน ทางเทศบาลก็จะแนะนำช่างรื้อถอนที่ได้มาตรฐานให้แก่ผู้ที่ต้องการจะรื้อถอนหรือปลูกบ้านใหม่

ซึ่งวิธีการแบบนี้ จะช่วยสร้างมาตรฐานให้ช่างรื้อถอน และช่วยให้ประชาชนรื้อถอนบ้านได้อย่างปลอดภัยด้วย

“ความโชคดีของผมคือ ผมมีทีมและเครือข่ายการทำงานที่ดี และพร้อมผนึกกำลังร่วมกันทุกฝ่าย จึงทำให้การทำงานสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ได้อย่างรวดเร็ว” ภก.จิระ กล่าว

แม้จะเป็นการทำงานด้วยระยะเวลาไม่ยาวนาน แต่สิ่งที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือ เกิดการตื่นตัวเรื่องอันตรายของแร่ใยหินในจังหวัดลำพูน เพราะทั้งในส่วนของประชาชนทั่วไป กลุ่มเป้าหมายเสี่ยง หรือแม้แต่ร้านค้าวัสดุก่อสร้างที่เมื่อได้รับความรู้ถึงอันตรายของแร่ใยหินที่ผสมอยู่ในวัสดุก่อสร้างต่างก็ให้ความร่วมมือและจะไม่นำวัสดุก่อสร้างที่มีส่วนประกอบของแร่ใยหินมาขายอีกในอนาคต

ที่สำคัญคือ ทั้ง 6 องค์กรท้องถิ่นที่ทำงานร่วมกันในการให้ความรู้เรื่องอันตรายของวัสดุก่อสร้างที่มีส่วนประกอบของแร่ใยหินนี้ พร้อมทั้งจะเดินหน้าทำงานเรื่องนี้อย่างต่อเนื่องด้วยตนเอง

แม้ระยะเวลาการให้องค์ความรู้เรื่องนี้แก่ประชาชนและกลุ่มเสี่ยงและการทำงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ หรือองค์กรท้องถิ่นที่ทำงานร่วมกันจะสั้น แต่ก็เกิดการเปลี่ยนแปลงและตื่นตัวจำนวนมาก

สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริหารในจังหวัดว่าควรขับเคลื่อนการทำงานในเรื่องนี้ให้ต่อเนื่องต่อไปอีกในอนาคต

เทศบาลเมืองลำพูน

หัวเรื่อง // เดินหน้าให้ความรู้“อันตรายแฉะไยหิน”แก่ประชาชน

สภาพทางกายภาพของพื้นที่เทศบาลเมืองลำพูน ตั้งอยู่ที่ถนนเทศบาล 1 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เป็นพื้นที่อยู่ในเขตเมือง ชาวบ้านที่อยู่ในพื้นที่นี้ จึงมีลักษณะเป็นสังคมเมือง แม้จะมีการก่อสร้างบ้านเรือนขึ้นใหม่อยู่เป็นประจำจากการรื้อแล้วสร้างใหม่เพื่ออยู่อาศัย หรือเป็นแบบบ้านจัดสรรที่สร้างเสร็จแล้วขายเป็นหลัง ๆ แล้วก็สร้างใหม่ขายใหม่ แต่ประชาชนก็รู้จักเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์เพิ่มมากขึ้น

การเดินหน้าเพื่อบอกเล่าให้ประชาชนรู้ถึงพิษร้าย และ โทษของ“แฉะไยหิน” สำหรับเทศบาลเมืองลำพูน จึงเน้นที่การติดอาวุธด้านความรู้ ด้วยการให้คำแนะนำกับประชาชนเป็นหลัก

ออกประกาศ ขอความร่วมมือ

คุณอวยชัย พุกปลั่ง สถาปนิกชำนาญการพิเศษ เทศบาลเมืองลำพูน เล่าถึงการออกประกาศ ในหัวข้อ “กำหนดการขออนุญาตก่อสร้าง ดัดแปลงหรือรื้อถอนอาคารให้ปลอดภัยจากผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของแฉะไยหิน” ว่า เทศบาลเมืองลำพูนโดยท่านนายกเทศมนตรีเมืองลำพูน นายประภัสร์ ภูเจริญ ได้ตระหนักและเห็นถึงโทษและพิษร้ายของ“แฉะไยหิน” จึงได้จัดทำและออกประกาศเทศบาลขึ้นมา เพื่อเตรียมพร้อมมรดกในเรื่องนี้ โดยเริ่มแรกคณะทำงาน อยากให้รณรงค์ในเขตเมืองก่อน จึงได้เริ่มดำเนินการ

หลังจากนั้นคณะทำงาน ได้ปรึกษาเพิ่มอีกว่า อยากให้การดำเนินการเกี่ยวกับเนื้อหาของประกาศเป็นไปอย่างเข้มข้น แต่จากสภาพพื้นที่นี้ เป็นสังคมเมือง ผนวกกับการทำงานของชุมชนในแต่ละชุมชนค่อนข้างเข้มแข็งอยู่แล้ว แต่ก็มี ความแตกต่าง กันไป จึงได้บทสรุปว่า เมื่อมีประกาศออกมาแล้ว ให้ในระดับชุมชนนำไปปรับใช้ตามความเหมาะสมกับชุมชนนั้น ๆ โดยให้ ผู้แทนหรือประธานชุมชนไปดำเนินการต่อ และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

คุณอวยชัย พุกปลั่ง

ด้วยเหตุนี้ บทบาทการทำงานของเจ้าหน้าที่ของเทศบาลเมืองลำพูน จึงเป็นเหมือนหน่วยงานติดอาวุธ ให้ความรู้ เพื่อ ผู้นำชุมชนนำไปกระจายต่อ เป็นหน่วยงานให้ความรู้แก่ผู้ที่มาติดต่อโดยตรง ขณะเดียวกันก็เป็นหน่วยประชาสัมพันธ์เรื่องตาม ประกาศนี้ ไปตามช่องทางต่าง ๆ เช่น ติดบอร์ดประกาศที่เทศบาลและเสียงตามสาย เพื่อให้ประชาชนคุ้นเคยกับการได้ยินทุกวัน

เนื้อหาของประกาศ คือ ประชาชนที่จะก่อสร้างบ้านเรือน ต้องมาทำเรื่องขออนุญาตการก่อสร้างที่ เทศบาล , เทศบาลเมืองลำพูนจะให้ข้อมูล คำแนะนำในเรื่องรื้อถอนอาคาร ดัดแปลง ตกแต่ง แนะนำถึงอันตรายของ ผลิตภัณฑ์ที่มีแร่ใยหิน วิธีการปฏิบัติที่ถูกต้องและการป้องกันอันตรายจากแร่ใยหิน ,เทศบาลเมืองลำพูนขอความร่วมมือให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างฯ ระมัดระวังและไม่ใช้วิธีการก่อสร้าง ดัดแปลงหรือรื้อถอนที่เป็นอันตรายต่อ สุขภาพของประชาชน และนำเรื่องของ พ.ร.บ. สาธารณสุข มาแนบไว้ในข้อสุดท้ายของประกาศอีกด้วย

นอกเหนือจากประกาศ ขอความร่วมมือมายังประชาชนแล้ว เทศบาลเมืองลำพูน ได้ระบุเปิดในการซื้อวัสดุอุปกรณ์การก่อสร้างของเทศบาลฯ กรณีที่ต้องนำวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างเหล่านั้น แจกต่อประชาชนที่ประสบภัยพิบัติในพื้นที่ว่า เป็นวัสดุอุปกรณ์ที่ปราศจากแร่ใยหิน ทั้งนี้เพื่อเป็นต้นแบบหรือเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านที่รับวัสดุก่อสร้างนั้น ๆ ไปได้ทราบอีกช่องทางหนึ่งด้วย

ทำงานเป็นทีม ร่วมมือทุกฝ่าย

คนในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ส่วนใหญ่จะดำเนินการก่อสร้าง รื้อถอนอาคารเป็นประจำ ถ้าเป็นช่วงที่ยังไม่มีประกาศเป็นลักษณะต่างคนต่างรื้อถอนตามสะดวก แต่เมื่อมีประกาศออกมาแล้ว ถือเป็นการขอความร่วมมือเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย และที่สำคัญเพื่อความปลอดภัยของประชาชนเอง

ดังนั้นเมื่อมีการก่อสร้าง หรือ รื้อถอนทุกครั้ง ให้มาขออนุญาตที่เทศบาลก่อน

เมื่อมาถึงเทศบาลฯ ด้านแรกที่ต้องดูคือการจะสร้างบ้าน หรือ รื้อถอนบ้านจะได้พบคือ ฝ่ายธุรการ และจะเป็นด่านแรกที่ทำให้คำแนะนำพร้อมกับแผ่นพับให้ความรู้เรื่องการรื้อถอนว่า มีข้อปฏิบัติอย่างไรให้ปลอดภัย และให้ความรู้เรื่องโทษและภัยของแร่ใยหิน รวมไปถึงการแนะนำให้เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ปราศจากแร่ใยหิน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของตัวเจ้าของบ้านเอง เพื่อนบ้านและผู้รื้อถอนในอนาคต

หลังจากนั้นฝ่ายแบบแผนและก่อสร้าง กองช่างจะส่งเจ้าหน้าที่นายตรวจเขตควบคุมอาคารไปตรวจสอบขณะรื้อถอนว่าได้ปฏิบัติตามคำแนะนำหรือไม่ ได้คลุมอาคารป้องกันฝุ่นฟุ้งกระจายหรือเปล่า มีผลกระทบต่อคนรอบข้างไหม ได้ใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายหรือเปล่า พร้อมกับถ่ายรูปกลับมาเก็บไว้ข้อมูลเป็นหลักฐาน และหลังจากนั้นก็จะเป็นไปตามเก็บข้อมูลเพิ่มเติมอีกครั้งเพื่อนำมารายงานคณะทำงานเสนอต่อคณะผู้บริหารเทศบาลให้รับทราบต่อไป

ที่นี่ทำงานร่วมกันเป็นทีมแบบบูรณาการ ทำงานสัมพันธ์และร่วมมือกันทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นกองช่าง กอง
สาธารณสุข ฝ่ายประชาสัมพันธ์ เทศบาลเมืองลำพูนทำงานหนักและประสานกันอยู่ตลอดเวลา

ทำงานแบบบูรณาการของกองช่างโดยมีคุณวิโรจน์ วรรณวงศ์ ผู้อำนวยการกองช่าง และคุณอวยชัย พุกปลั่ง สถาปนิกชำนาญการพิเศษ รักษาราชการแทน หน.ฝ่ายแบบแผนและก่อสร้าง นายตรวจเขตควบคุมอาคารและงานธุรการกองช่าง เทศบาลเมืองลำพูน ทำงานร่วมกัน

ปลอดแร่ใยหิน ต้องดูที่ฉลากและคำเตือน

ด้วยบทบาทหน้าที่ของการเป็นสถาปนิกและการทำงานทำให้ คุณอวยชัย ได้รู้จักถึงโทษภัยของผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของแร่ใยหินมานานหลายปีแล้ว และที่ผ่านมาก็ได้หลีกเลี่ยงและเลิกใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของแร่ใยหินมาโดยตลอด โดยเฉพาะกระเบื้องยางปูพื้น เพราะทราบว่า ในอดีตก็เป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของแร่ใยหิน แต่ปัจจุบันไม่มีแล้ว และไม่มีการใช้ส่วนผสมของแร่ใยหินเพื่อทำกระเบื้องยางมาหลายปีแล้ว จึงได้สั่งกระเบื้องยางที่ไร้แร่ใยหินมาปูพื้นที่อาคารสำนักงานเทศบาลเมืองลำพูนด้วยเช่นกัน

การจะสร้างการจดจำ และทำให้ชาวบ้านเข้าใจง่าย ๆ ในการเลือกวัสดุก่อสร้างที่ไม่ส่วนผสมของแร่ใยหินนั้น ไม่ใช่เรื่องง่าย โดยส่วนตัวคิดว่า ควรหาวิธีเพื่อทำให้ชาวบ้านแยกให้ออกระหว่างผลิตภัณฑ์ที่มีแร่ใยหินและไม่มีแร่ใยหิน ต่างกันอย่างไร และเมื่อได้เห็นโฆษณาจากแผ่นพับของผลิตภัณฑ์วัสดุก่อสร้างรุ่นใหม่ ๆ เขียนถึงคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ที่ปราศจากแร่ใยหิน จึงได้หยิบคำนี้มาบอก และ แนะนำแก่ชาวบ้าน โดยต้องดูที่ฉลากและคำเตือน

เมื่อได้ข้อสรุปกับทีมจึงสร้างการจดจำ โดยเริ่มแนะนำให้ชาวบ้านทราบว่า หากต้องการสินค้าไม่มีแร่ใยหินให้ดูที่ฉลาก หากมีแร่ใยหินจะมีการระบุไว้และมีคำเตือนว่ามีอันตรายเป็นมะเร็งปอดหรือมะเร็งจากโรคปอดทุกส่วนที่ทำงานประสานกัน จึงแนะนำและให้ความรู้แก่ประชาชนที่เข้ามาติดต่อด้วยวิธีดังกล่าวเพื่อให้เกิดการจดจำได้ง่าย เมื่อต้องไปซื้อผลิตภัณฑ์ก่อสร้างบ้านเรือน

ร้านค้าบางส่วนเลิกขายสินค้ามีแร่ใยหิน

เหตุผลหนึ่งมาจากลูกค้า เลิกซื้อผลิตภัณฑ์ อีกเหตุผลหนึ่ง ปัจจุบันร้านค้าผลิตภัณฑ์วัสดุก่อสร้าง ขนาดใหญ่คล้ายห้างสรรพสินค้า ซึ่งรองรับความต้องการของลูกค้าได้แบบครบวงจรมากกว่ามาเปิดให้บริการ แม้จะอยู่นอกเขตเทศบาล แต่ลูกค้าก็พอใจที่จะไปซื้อสินค้าจากร้านที่มีสินค้าให้เลือกหลากหลาย ลูกค้าไปถึงสามารถเดินช้อปปิ้ง เลือกซื้อสินค้าต่าง ๆ ได้ตามความต้องการแบบที่เดียวครบเลย ไม่ต้องไปหาซื้อที่อื่นเพิ่มเติมอีก จึงเป็นตัวเลือกใหม่แทนที่ลูกค้าชอบมากกว่าซื้อจากร้านค้ารายเล็ก

ที่เห็นชัดเจนมากกว่านั้นอีก คือ ร้านค้าผลิตภัณฑ์วัสดุก่อสร้างที่เป็นร้านเล็กร้านน้อยในเขตเทศบาลเริ่มปิดไปทีละร้าน ๆ จนเหลืออยู่เพียง 2 ร้านเท่านั้นในขณะนี้

เมื่อประชาชนทั่วไป หรือผู้ที่กำลังจะขออนุญาตรื้อถอน หรือก่อสร้างบ้านเรือน ผู้รับเหมา ช่างก่อสร้าง รวมไปถึงนักธุรกิจที่ทำโครงการบ้านจัดสรร ได้รับข้อมูลและทราบถึงอันตรายของผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบของแร่ใยหิน การซื้อผลิตภัณฑ์ดังกล่าวก็ลดน้อยลง จนส่งผลต่อผู้ประกอบการร้านค้าที่นำผลิตภัณฑ์วัสดุก่อสร้างมาขายเลิกขายสินค้าบางรายการ และบางยี่ห้อ ที่มีส่วนผสมของแร่ใยหินตามไปด้วย

บ้านนี้ปลอดภัย ไร้แร่ใยหิน

ตัวเลขการขออนุญาตรื้อถอน และ ก่อสร้างบ้าน ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ตั้งแต่เดือนมกราคม – มิถุนายน 2560 มีทั้งหมด 4 ราย หลังจากเจ้าหน้าที่ได้ให้คำแนะนำตามขั้นตอนของประกาศ ผู้ขออนุญาตก็ได้เริ่มก่อสร้าง เมื่อเจ้าหน้าที่นายตรวจเขตควบคุมอาคารได้ลงไปตรวจสอบและติดตามการก่อสร้าง พบว่า ผู้ยื่นขออนุญาตรายหนึ่ง เป็นผู้ประกอบการสร้างบ้านขาย ซึ่งได้ทำตามคำแนะนำที่ให้ไปทั้งหมด และเลือกใช้ผลิตภัณฑ์วัสดุก่อสร้างที่ปราศจากแร่ใยหิน

เมื่อโครงการก่อสร้างบ้านแล้วเสร็จ เจ้าของโครงการได้ประสานขอความอนุเคราะห์มายังเทศบาลฯ ขอให้ติดสติ๊กเกอร์ หรือ ติดป้าย เพื่อยืนยันว่า บ้านที่ตนเองสร้างปราศจากวัสดุอุปกรณ์ที่มีแร่ใยหิน ลูกค้าที่ซื้อมั่นใจได้ว่าบ้านหลังนี้ เจ้าของบ้านอยู่แล้วจะมีความอบอุ่นปลอดภัย เพราะไม่มีวัสดุใดที่ใช้ส่วนผสมของแร่ใยหินอยู่ในบ้านเลย

นี่คือกลยุทธ์การตลาด ที่ผู้ประกอบการได้นำมาใช้เพื่อขายบ้าน

กรณีนี้ เป็นตัวอย่างที่ดี ทั้งผู้ประกอบการให้ความร่วมมือ เพื่อเลิกใช้ผลิตภัณฑ์วัสดุก่อสร้างที่ส่วนผสมของแร่ใยหิน ลูกค้าที่ซื้อบ้านก็ปลอดภัย อนาคตเมื่อมีการซ่อมแซมบ้าน ช่างที่มารับเหมาก็จะปลอดภัย เพราะวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ ไม่มีส่วนผสมของแร่ใยหินทั้งบ้าน

พร้อมส่งต่อความรู้สู่สาธารณะ

สำหรับการทำงานของเทศบาลเมืองลำพูน สิ่งที่น่าสนใจ คือ ให้ความรู้ และองค์ความรู้ที่ช่าง ผู้รับเหมา หรือ ชาวบ้านได้รับไป อาจจะไปกระจายบอกต่อกันเองในกลุ่มของเพื่อนในวงการเดียวกัน เพื่อนบ้านที่กำลังจะสร้างบ้านใหม่ หรือ เครือญาติกัน

สิ่งเหล่านี้คือ เครือข่ายอีกรูปแบบหนึ่งของสังคมเมือง

แม้จะเป็นสังคมเมือง ไม่สามารถสร้างเครือข่ายโดยตรง แต่ความโดดเด่นของเทศบาลเมืองลำพูน อยู่ที่การติดตามหาความรู้ และการบริหารจัดการ การทำงานเป็นทีมที่ส่งต่อการทำงานและสอดคล้องประสานกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างราบรื่น ส่งผลให้เป้าหมายที่ต้องการให้ความรู้เกี่ยวกับความไม่ปลอดภัยของแร่ใยหิน กระจายสู่ประชาชนได้อย่างทั่วถึงในพื้นที่ของตัวเอง

รวมทั้งมีการติดตาม ตรวจสอบ เพื่อนำมารวบรวมเป็นข้อมูล วิเคราะห์ในอนาคตได้ด้วย

เมื่อถามว่า การทำงานที่ร่วมประสานและช่วยเหลือกันเช่นนี้ ที่นี้ พร้อมจะเป็นแหล่งเรียนรู้งานให้กับชุมชนอื่น ๆ ที่ยังไม่มีองค์ความรู้ในเรื่องแร่ใยหิน เข้ามาเรียนรู้ หรือ ศึกษาได้หรือไม่

คำตอบที่ได้ คือ ยินดีต้อนรับ

ที่นี่...พร้อมจะเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับหน่วยงาน หรือ องค์กรที่ต้องการเข้ามาศึกษา ดูแนวทาง วิธีการทำงาน ว่า ควรทำอย่างไรให้สอดคล้องไปด้วยกันได้ สื่อสารหรือส่งสารถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างแท้จริง

เทศบาลตำบลริมปีง

หัวเรื่อง /// รักษาวัฒนธรรมดั้งเดิม ที่เพิ่มเติมคือความปลอดภัย

.....

“ริมปีงนำอยู่เรียนรู้ตลอดชีวิต สู่นวัตกรรมมีปัญญา รักษาวัฒนธรรมนำพาเศรษฐกิจดี มีอายุมันขวัญยืน”

คำขวัญของเทศบาลตำบลริมปีง เป็นเหมือนกรอบแนวคิดที่ใช้เดินหน้าเพื่อขับเคลื่อนการทำงานทุกอย่าง และเป็น การขับเคลื่อนสังคม ชุมชนในพื้นที่ที่มีอยู่ 10 ชุมชน ที่มีความผูกพันเหมือนเป็นเครือญาติกันให้ทำงานทุกอย่างผ่านมามีร่วมกัน

จากแนวคิดและการขับเคลื่อนที่ว่ามันนั้น ไม่ใช่เรื่องแปลกที่แม้ว่าเทศบาลตำบลริมปีง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน อยู่ห่างจากตัวอำเภอเมืองเพียงแค่ 4 กิโลเมตร แต่สังคมของคนในชุมชนในพื้นที่นี้จะเป็นสังคมชนบท มีความเป็นพี่น้องพึ่งพาซึ่ง กัน ซึ่งมีมาตั้งแต่ในอดีตและยังคงมีอยู่ในปัจจุบัน

เห็นได้จากตัวอย่าง “การรื้อบ้านเรือน” ยังคงใช้วิธี “ลงแขก” ซึ่งเป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมมาแต่โบราณ และยังคงใช้กันอยู่ จนถึงทุกวันนี้

ว่ากันว่า ถ้าบ้านไหนจะรื้อถอนบ้านก็จะมีเพื่อนบ้านใกล้เคียงหรือญาติพี่น้อง รวม ๆ แล้วประมาณ 20 คน มารอตั้งแต่ ตีสี่ตีห้า เพื่อช่วยเจ้าของบ้านรื้อบ้าน ช่วยกันด้วยการลงแรง ไม่ต้องมีค่าตอบแทนเป็นเงิน แต่เป็นเรื่องของน้ำใจที่มีต่อกัน ซึ่งเป็น วัฒนธรรมชุมชนของคนในตำบลริมปีง

สิ่งดีเก็บไว้ เพิ่มใหม่คือ องค์ความรู้

คุณธวัชชัย กันทะวันนา ผู้อำนวยการ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลริมปิง เล่าว่า ความน่ารักของคนริมปิง คือ ความเป็นมิตร ความเป็นเครือญาติ เป็นพี่เป็นน้องกันสูง และยังรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้อย่างดี สิ่งเหล่านี้เป็นจุดเด่น จากพื้นฐานของคนในชุมชนที่เป็นเช่นนี้ เมื่อมีกิจกรรมหรือโครงการอะไรที่นำลงสู่ชุมชนก็จะได้รับการตอบรับที่ดีและทำกันอย่างต่อเนื่อง

คุณธวัชชัย กันทะวันนา

เทศบาลตำบลริมปิงมีนโยบายสาธารณสุขเพื่อสุขภาพ โดยต้นทางจะดูแลทุกมิติเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิต ปลายทางคือ *ทุกคนมีสุขภาพที่ดี* ดังนั้นระหว่างทางอาจจะมีการให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ หลายเรื่องด้วยกัน สอดแทรก หรือบูรณาการการให้ความรู้ไปกับเรื่องอื่น ๆ แต่สุดท้ายแล้วต้องบรรจุไปที่เป้าหมายปลายทาง คือ เรื่องสุขภาพที่ดีของประชาชน เช่นเดียวกันกับเรื่องของกิจกรรม “ลงแขก” รื้อบ้าน ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของชุมชนที่ทำกันมานานจนเป็นความเคยชิน เทศบาลฯได้เข้าไปให้ความรู้ ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องแรไยหิน การรื้อถอนบ้านปูนพังกระจายจากหลังคาที่มีส่วนประกอบของแร่ใยหิน จะส่งผลให้เป็นอันตรายต่อสุขภาพในอนาคต ดังนั้นก่อนรื้อบ้าน ให้สวมหน้ากากป้องกัน และปฏิบัติตามคำแนะนำที่ให้ไว้

“เราต้องไปให้องค์ความรู้เหล่านี้แก่ชาวบ้าน เป็นการติดอาวุธให้ชาวบ้าน ได้ระมัดระวังตัวเพิ่มมากขึ้น”

บรรจุเรื่อง “อันตรายจากแร่ใยหิน” ในธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพตำบลลิมปิง

เทศบาลตำบลลิมปิง มีแผนการทำงานที่ขับเคลื่อนร่วมกับชุมชนตลอดทั้งปี และมีกิจกรรมต่อเนื่องหมุนเวียนทุกเดือน โดยมีหัวใจหลักคือให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาชีวิตและคุณภาพของคนทุกชุมชนที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลฯ

ผลดีของการทำงานร่วมกับชุมชน หรือลงชุมชน คือทำให้ทราบถึงความต้องการของคนในชุมชน สำหรับชุมชนต่าง ๆ ในพื้นที่เทศบาลฯ มีการขับเคลื่อนการทำงานในรูปแบบประชาคมของชุมชน เมื่อมีประเด็นเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งเรื่องที่เทศบาลฯ นำเข้ามาให้ความรู้หรือแนะนำแก่ชุมชน ทุกเรื่องจะผ่านการรับรู้และเห็นชอบของประชาคมชุมชนให้ทุกคนในชุมชนได้รับทราบ พร้อมกัน เพื่อจะได้มีแนวทางหรือการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน

ซึ่งรวมถึงเรื่องของการรณรงค์ “โครงการรณรงค์ร่วมใจไร้แร่ใยหิน” ที่ให้ความรู้ถึงอันตรายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างที่มีส่วนผสมของแร่ใยหินว่า ส่งผลร้ายให้เป็นมะเร็งได้นั้น เทศบาลฯ ได้นำเรื่องนี้เข้ามาให้ความรู้ผ่านประชาคมชุมชน และถูกบรรจุไว้ในธรรมนูญสุขภาพของเทศบาลตำบลลิมปิงด้วย

หลังจากนั้นจึงได้ประชุมเพื่อร่วมกำหนดแนวทางของการขออนุญาตก่อสร้างและดัดแปลง รื้อถอนอาคาร และออกเป็นประกาศเพื่อให้เป็นแนวทางปฏิบัติไปในทางเดียวกัน

ให้ความรู้ทุกช่องทาง เรื่องแร่ใยหิน

เมื่อตอบรับร่วมเป็นหนึ่งในโครงการรณรงค์เรื่องความปลอดภัยของแร่ใยหิน เทศบาลตำบลลิมปิง ได้ใช้สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่น และการทำงานแบบบูรณาการเพื่อให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มของประชาชนทั่วไปในชุมชน ประชาชนที่จะรื้อบ้านหรือปลูกบ้านใหม่ ผู้นำหมู่บ้าน ผู้รับเหมาก่อสร้าง ร้านค้าวัสดุก่อสร้าง และกลุ่มเครือข่ายที่มีอยู่

เริ่มจากการออกประกาศเพื่อให้ประชาชนได้รับทราบ ซึ่งเป็นประกาศเรื่องการกำหนดแนวทางการขออนุญาตก่อสร้าง การดัดแปลง รื้อถอน และให้เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่ปราศจากแร่ใยหินมาสร้างบ้านเรือนหรืออาคาร เพื่อจะได้ไม่เกิดอันตรายต่อสุขภาพ และได้นำโครงการรณรงค์เรื่องแร่ใยหินนี้ ไปอยู่ในแผนงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลลิมปิง

เทศบาลตำบลริมปิงให้ความรู้แก่ผู้ที่ขออนุญาตรื้อถอนโดยตรง ออกเสียงตามสายในชุมชนเพื่อให้เข้าถึงทุกคนในชุมชน จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ติดตามจุดต่าง ๆ และมีสติ๊กเกอร์แจกเพื่อเป็นการสร้างกระแสอีกช่องทางหนึ่ง

ร้านค้าพร้อมใจ หยุตชายสินค้ามีแร่ใยหิน

จัดให้มีการอบรมผู้ประกอบการร้านค้า ผู้รับเหมา รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวกับการก่อสร้างต่างๆ ขณะเดียวกันได้ขอความร่วมมือไปยังร้านค้าวัสดุก่อสร้างต่าง ๆ ควบคู่กันไปด้วย ปรากฏว่า ร้านขายวัสดุก่อสร้างใหญ่ ๆ ที่มีอยู่ 3 ร้านในพื้นที่ของเทศบาลตำบลริมปิง ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี สินค้าล๊อตเก่าหมดไป สินค้าล๊อตใหม่ที่เข้ามาใหม่ ล้วนเป็นสินค้าที่ปราศจากแร่ใยหิน และถ้ามีลูกค้าถามหาร้านค้าก็จะให้คำแนะนำแก่ลูกค้าด้วยว่า ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของแร่ใยหินนั้นอันตรายอย่างไร

เรื่องการให้ความรู้เป็นสิ่งที่ต้องทำตลอดและต่อเนื่อง มีทั้งจัดอบรมรวม แยกกลุ่ม และการให้ความรู้รายบุคคลเมื่อมาติดต่อสอบถาม สำหรับคนรุ่นเก่าอาจจะต้องใช้เวลาเพื่อทำความเข้าใจ แต่สำหรับคนรุ่นใหม่ในยุคนี้ ก่อนสร้างบ้านส่วนใหญ่จะศึกษาหาข้อมูล และรู้จักเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ ใส่ใจเรื่องสุขภาพ เมื่อได้รับความรู้หรือ ได้รับคำแนะนำที่ไปก็ปฏิบัติตามและให้ความร่วมมือเต็มที่

บุคคลสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนการรณรงค์เรื่องแร่ใยหิน คือ **ผู้รับเหมาก่อสร้าง** เพราะ ผู้รับเหมาจะอยู่หน้างาน จะบอกได้ว่า วัสดุแบบไหนดีหรือไม่ดี ราคาแพงหรือเปล่า เจ้าของบ้านจะเชื่อถ้าผู้รับเหมาแนะนำ หลังอบรมให้ความรู้แก่ ผู้รับเหมา ผู้รับเหมาได้อะไรความรู้ไปกระจายบอกต่อว่าผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของแร่ใยหินนั้นอันตราย เจ้าของบ้านก็จะเชื่อและ ซื้อผลิตภัณฑ์ที่ปราศจากแร่ใยหินมาใช้

ดังนั้น “ผู้รับเหมา” จึงเป็นอีกหนึ่งบุคคลสำคัญที่ช่วยสร้างกระแสในชุมชนได้เป็นอย่างดี

“อบรม” ได้รับความรู้มา ต้องบอกต่อ

คุณณอม จันทรวงศ์ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อดีตผู้ใหญ่บ้านและผู้รับเหมาก่อสร้าง เล่าว่า หลังจากเข้าอบรมได้รับความรู้เรื่องอันตรายของแร่ใยหิน เมื่อมีลูกค้าจะปลูกบ้าน ในลำดับแรก ตนจะแนะนำวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ ว่าต้องเลือกให้ปลอดภัยไม่มีส่วนผสมของแร่ใยหินโดยนำความรู้ที่ได้จากการอบรมมาอธิบายเพื่อให้เจ้าของบ้านเข้าใจ

ส่วนเรื่องการรื้อถอนนั้น ถ้ารับงานมาแล้วจะไม่ได้มีการลงแขก เพราะช่างผู้รับเหมาจะทำเองทุกอย่าง แต่เน้นกับ ลูกน้องทุกคนว่า ต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เช่น เตรียมตัวให้พร้อมก่อนรื้อถอนบ้านลูกค้า ต้องมีผ้าปิดจมูกเพื่อป้องกันฝุ่น และ ก่อนรื้อถอนบ้านจะต้องเอาน้ำฉีดหลังคากระเบื้องก่อนและปล่อยทิ้งไว้ 1-2 วัน เพื่อเป็นการชะล้างฝุ่น เมื่อถึงวันที่ต้องรื้อถอน ต้องรื้อถอนกระเบื้องลงมาเป็นแผ่น ๆ โดยไม่กระทุ้ง หรือทำให้แตกก่อนรื้อ เพื่อป้องกันอันตรายจากฝุ่นที่จะฟุ้งกระจาย

ส่วนกระเบื้องที่รื้อถอนมาแล้วนั้น ที่ดีที่สุด คือ ไม่แนะนำให้นำกลับมาใช้งานอีก แต่ชาวบ้านมักจะนำมาใช้ปักเป็นแนว รั้วกันต้นไม้ จึงให้ความรู้เพิ่มเติมว่า เวลารดน้ำต้นไม้ควรรดให้โดนกระเบื้องด้วย เมื่อกระเบื้องเปียกน้ำจะไม่มีเศษฝุ่นฟุ้งกระจาย ให้เกิดอันตราย

เป็นที่น่าสังเกตอย่างหนึ่ง เพราะ ปัจจุบันได้มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น คือ เมื่อชาวบ้านจะปลูกบ้านใหม่ การ ออกแบบบ้านจะเป็นแบบบ้านรุ่นใหม่ ซึ่งต่างจากสมัยก่อน และบ้านที่ปลูกใหม่เพื่ออยู่อาศัยจะเปลี่ยนมาใช้ **เมทัลชีท** แทน **กระเบื้อง** รวมไปถึงโรงงานต่าง ๆ ด้วย ถ้ามีการเปลี่ยน หรือ มุงหลังคาใหม่ จะเปลี่ยนมาใช้เป็นเมทัลชีทเกือบหมดแล้ว

ปัญหาการใช้กระเบื้องที่มีส่วนผสมของแร่ใยหิน จึงเริ่มลดน้อยลง ในอนาคตหากมีการเปลี่ยนหลังคาใหม่ ปลูกบ้าน ใหม่เพิ่มมากขึ้น อัตราการใช้กระเบื้องที่เป็นอันตรายจากผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมแร่ใยหินก็จะลดน้อยลงไปในที่สุด

แนะนำให้ใช้สินค้าปลอดภัย

นางสมิตรา เหลี่ยมโสภณ เจ้าของร้านค้าวัสดุ เล่าว่าโดยส่วนตัวก็พอทราบเรื่องแร่ใยหินมานานพอสมควร แต่ไม่ได้ศึกษาอย่างจริงจัง จนเมื่อได้ทราบข้อมูลจากเทศบาล และช่วงที่เข้าไปอบรมได้มีคุณหมอมานำความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้โดยตรง จึงทราบและเข้าใจถึงอันตรายของแร่ใยหิน

หลังจากนั้นที่ร้านก็ไม่ได้รับผลิตภัณฑ์ที่มีแร่ใยหินมาขายอีก เพราะห่วงใยสุขภาพของผู้ที่ซื้อไปใช้ และถ้ามีลูกค้าถามก็จะบอกว่า ไม่ได้นำมาขายแล้ว

พร้อมกับให้คำแนะนำด้วยว่า ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของแร่ใยหินนั้นอันตรายมาก ส่งผลให้เป็นมะเร็งปอดได้ ไม่เห็นผลในขณะนี้ แต่อันตรายมากในอนาคต แล้วก็แนะนำให้ใช้ผลิตภัณฑ์อื่นที่ไม่อันตรายแทน โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ ปลูกบ้านเป็นทรงโมเดิร์น จะใช้เมทัลชีท แทน กระเบื้อง ถ้าเป็นลูกค้ากลุ่มนี้ก็แนะนำง่าย เพราะเข้าใจและคำนึงถึงความปลอดภัยมาก่อน

เพื่อเป้าหมาย ทุกคนสุขภาพดี

แม้จะรณรงค์เรื่องอันตรายจากแร่ใยหินได้ไม่นาน แต่เทศบาลตำบลริมปิง ได้เดินทางบูรณาการโครงการนี้ไปกับงานส่วนอื่น ๆ ที่ทำร่วมกันได้ พยายามสอดแทรกและขับเคลื่อนไปในทุกภาคส่วน ทั้งประชาชน ชุมชน และภาคีเครือข่าย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ต้องทำงานร่วมกัน

เพื่อให้เห็นภาพชัดเจนมากยิ่งขึ้น สิ่งที่เกิดขึ้นต่อหลังจากนี้ คือ การให้ความรู้เรื่องการก่อสร้าง และรื้อถอน หากมีประชาชนแจ้งก่อสร้างบ้านใหม่ หรือ รื้อถอน ทางเทศบาลฯ จะลงพื้นที่และทำการผลิตวิดีโอการรื้อถอนสิ่งก่อสร้างที่ถูกต้องจากสถานที่จริง เพื่อเป็นตัวอย่างแนะนำวิธีการรื้อถอนที่ถูกต้องว่าควรต้องปฏิบัติอย่างไรบ้าง และเป็นกรณีตัวอย่างให้แก่ผู้รื้อถอนบ้านรายอื่น ๆ ในอนาคต ที่จะได้เห็นตัวอย่างจริงและเข้าใจมากยิ่งขึ้น การทำงานตรงนี้ต้องทำร่วมกันหลายฝ่าย และมีเครือข่ายหลายส่วน การให้ความรู้ การขับเคลื่อนก็ต้องหาวิธีการที่เหมาะสม นอกจากนั้นต้องวางแผนว่าควรใช้วิธีไหนและบูรณาการเข้ากับเรื่องใด เพื่อให้ผลที่ออกมาเหมาะสมที่สุด และควรมีเครื่องมือเป็นตัวช่วย เพื่อให้เกิดการเข้าใจง่ายขึ้นด้วย การทำงานกับชุมชน กับคน เป็นเรื่องละเอียดอ่อน แม้จะเป็นการให้ความรู้ก็ต้องค่อย ๆ ให้ซึมซับความรู้ซึ่งคงต้องใช้เวลา แต่เทศบาลฯ ก็จะเดินหน้าต่อไปเดินทางมุ่งสู่เป้าหมายของธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพตำบลลัมปิง คือ การมีคุณภาพชีวิตที่มี "อายุมัน ขวัญเย็น"

เทศบาลตำบลบ้านกลาง

หัวเรื่อง /// “บ่อขยะ...ฝังกลบ”แหล่งกำจัดกระเบื้องชั้นยอด

.....

เทศบาลบ้านกลาง...ศูนย์กลางเศรษฐกิจเมืองลำพูน

เทศบาลตำบลบ้านกลาง อ.เมือง จ.ลำพูน กล่าวได้ว่า เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของเมืองลำพูน เพราะพื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลบ้านกลาง ได้ถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่อุตสาหกรรมแห่งใหม่ จากการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ตามนโยบายแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 และ 5 (ปีพ.ศ. 2520 – ปีพ.ศ.2529) ที่รัฐบาลกำหนดให้มีการกระจายการพัฒนาอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาคต่างๆ หัวเมืองหลัก และหัวเมืองรอง

นับแต่นั้นมา 13 หมู่บ้านที่อยู่ในความดูแลของเทศบาลตำบลบ้านกลาง จึงเป็นพื้นที่ที่มีโรงงานอุตสาหกรรมกระจายอยู่จำนวนมาก บ้านเรือนที่อยู่อาศัย ถูกดัดแปลงเป็นหอพัก บ้านเช่า เพื่รองรับกับแรงงานต่างถิ่นที่เข้ามาทำงานที่จังหวัดลำพูน

ด้วยสภาพพื้นที่ดังกล่าว จึงพบว่า การก่อสร้างบ้านเรือนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านกลาง เป็นการขออนุญาตปลูกสร้างบ้าน เพื่อเป็นหอพักมากกว่าเป็นบ้านที่อยู่อาศัยเพียงอย่างเดียว

ใช้กลยุทธ์“ประกาศ”ขอความร่วมมือ

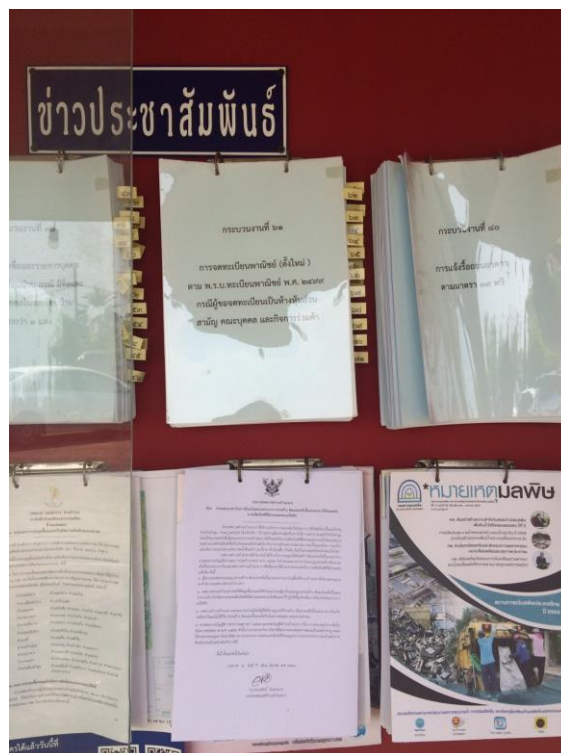
คุณพัชรี คงสวัสดิ์ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลบ้านกลาง อ.เมือง จ.ลำพูน เล่าถึงเรื่องการรณรงค์เรื่อง“แรไยหิน”ว่า เนื่องจากเทศบาลฯ ได้เป็นพื้นที่หนึ่งในโครงการรณรงค์ให้ความรู้ ความไม่ปลอดภัยของแรไยหิน ดังนั้น เพื่อให้การทำงานสามารถเดินหน้าต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง จึงต้องมีประกาศ เรื่อง กำหนดแนวทางในการป้องกันผลกระทบจากการก่อสร้าง ดัดแปลงหรือรื้อถอนอาคารให้ปลอดภัยจากผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของแรไยหิน เพื่อเป็นแนวทางและให้ความรู้แก่ประชาชน โดยไม่ได้บังคับ แต่เป็นการขอความร่วมมือ

คุณพัชรี คงสวัสดิ์

“ก่อนที่จะออกเป็นประกาศ ได้มีการจัดตั้งเป็นคณะทำงานเพื่อดูแลในเรื่องนี้ แล้วจึงออกเป็นประกาศ มีการกำหนดแนวทางการทำงานในชุมชน แล้วก็ขอความร่วมมือจากชุมชน ว่า เรื่องของการขออนุญาตรื้อถอนหรือก่อสร้าง ต้องมาขอที่เทศบาล หากก่อสร้างก็ขอให้ใช้วัสดุอุปกรณ์การก่อสร้างที่ไม่มีส่วนผสมของแร่ใยหิน”

ซึ่งทั้งหมดที่ว่านี้ คือ เป็นเรื่องของการขอความร่วมมือ ไม่ได้มีกฎหมายบังคับ

ให้ “พ่อหลวง” สื่อสารถึงลูกบ้านของตัวเอง

“พ่อหลวง” ที่ชาวบ้านเลือกมาเป็นผู้แทนในชุมชน เป็นหนึ่งบุคคลสำคัญที่สามารถส่งสารที่ต้องการจะสื่อไปถึงชาวบ้านในชุมชนได้ดี เนื่องจากประกาศ การขออนุญาตรื้อถอนฯ และการแนะนำให้เลิกใช้วัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างที่มีส่วนผสมของแร่ใยหิน ไม่ได้บังคับใช้เป็นกฎหมาย แต่เป็นการขอความร่วมมือ ดังนั้นผู้นำชุมชน อย่าง พ่อหลวง จึงเป็นกำลังสำคัญในการกระจายข่าวสารถึงชุมชนได้อย่างรวดเร็ว และได้รับความเชื่อถือที่จะนำไปปฏิบัติตาม เพราะพ่อหลวง คือ ผู้นำที่ชาวบ้านเลือกมาเอง จึงเป็นบุคคลที่ชาวบ้านเชื่อมั่นและเชื่อใจ

ทุกเดือน พ่อหลวง จะเข้ามาประชุมที่อำเภอ พร้อมกับนำข้อมูลความรู้เรื่องต่าง ๆ ที่ได้จากการประชุม รวมถึงเรื่องเกี่ยวกับแร่ใยหินด้วย กลับไปบอกเล่าให้ลูกบ้านฟังในที่ประชุมของในหมู่บ้านตนเอง หลังจากนั้นก็นำเรื่องราวเหล่านั้น ออกวิทยุเสียงตามสาย เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ และตอบย้าทุก ๆ วัน เป็นการสื่อสารไปถึงชาวบ้าน ใน 12 หมู่บ้าน(รอบนอก) และ 1 หมู่บ้านในเขตเทศบาลฯ

การใช้ หอกระจายข่าวช่วง 8 โมงเช้า หลังเคารพธงชาติของทุกวัน นับได้ว่าเป็นการให้ความรู้เป็นอย่างดีโดยบอกเล่าเรื่องราวของประกาศ การรณรงค์ให้เลิกใช้วัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างที่มีส่วนผสมของแร่ใยหิน อันตรายของแร่ใยหิน และข้อมูลต่างๆ ที่เป็นการให้ความรู้เรื่องเกี่ยวกับแร่ใยหิน

และนี่ถือเป็นอีกหนึ่งกลยุทธ์สำคัญ ที่เทศบาลตำบลบ้านกลางใช้ในการสื่อสารไปให้ถึงชาวบ้าน

“เมทัลชีท”หลังคาแบบใหม่ โดนใจมากกว่า“กระเบื้อง”

เนื่องจากเป็นเขตอุตสาหกรรม การรื้อถอนบ้านเรือนในเทศบาลตำบลบ้านกลางส่วนใหญ่ จึงเป็นลักษณะของการรื้อถอน หรือก่อสร้างเพื่อเป็นหอพัก ผู้รับเหมาที่มารับหน้าที่ก่อสร้างมักเป็นผู้รับเหมารายใหญ่ ที่เข้าใจระบบการก่อสร้าง เมื่อได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนการรื้อถอนที่ถูกต้อง ว่า ต้องมีอุปกรณ์ และการป้องกันที่ได้มาตรฐาน มีผ้าคลุมไม่ให้มีฝุ่นฟุ้งกระจาย รวมไปถึงการใช้วัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างที่ปลอดภัย ปราศจากแร่ใยหิน สิ่งเหล่านี้ล้วนได้รับการตอบรับและปฏิบัติตามอย่างดี

ประกอบกับบ้านเรือนที่ปลูกสมัยนี้ จะเน้นรูปทรงที่ทันสมัย บ้านทรงโมเดิร์น เจ้าของบ้าน หรือ เจ้าของหอพักจึงเลือกใช้“เมทัลชีท” มุงหลังคาแทน“กระเบื้อง” แม้ว่าเวลาฝนตก เมทัลชีทจะมีเสียงดังให้รำคาญใจบ้าง แต่ถ้าใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีความหนา สามารถช่วยลดปัญหาเรื่องเสียงได้ และที่สำคัญคือ ราคาของเมทัลชีท ถูกกว่า กระเบื้อง ปัญหาการนำกระเบื้องที่มีส่วนผสมของแร่ใยหินมาใช้ในพื้นที่นี้ ยี่สิบวัน จึงมีแต่จะลดน้อยลง

ผลที่ตามมาก็คือ ร้านค้าวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างก็จะนำหลังคากระเบื้องมาขายน้อยลงตามไปด้วย ถ้าเขามากก็ไม่มีลูกค้าซื้อ เพราะ ไม่ได้รับความนิยมแล้ว ประกอบกับหลังจากได้รับคำแนะนำและขอความร่วมมือจากเทศบาลฯ ว่า ไม่ควรนำวัสดุก่อสร้างที่มีส่วนผสมของแร่ใยหินมาขาย ร้านค้าต่างๆ ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เมื่อเป็นเช่นนี้จึงตัดสินใจได้ง่าย และเลิกขายผลิตภัณฑ์เหล่านั้นไปโดยปริยาย

ทิ้งเป็นที่ เพราะมีบ่อขยะ

นอกเหนือจากเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของจังหวัดลำพูนแล้ว สิ่งที่ได้เด่นอีกอย่างของเทศบาลตำบลบ้านกลาง คือ มีบ่อกำจัดขยะแบบฝังกลบในพื้นที่ จึงเป็นเรื่องง่าย หากผู้รับเหมาหรือชาวบ้านจะนำวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้าง อย่าง กระเบื้อง ที่รี้ออกจากหลังคาบ้านแล้วมาทิ้งได้ที่นี้ โดยทิ้งได้ที่ส่วนจัดการขยะที่เป็นส่วนฝังกลบ กระเบื้อง สามารถย่อยสลายได้ ถ้าเปียกน้ำนาน ๆ ก็จะผุกร่อน เมื่อเอาไปฝังกลบในบ่อขยะเป็นเวลานาน ก็จะสามารถย่อยสลายไปเอง

ไม่ใช่เพียงแค่กำจัดเศษวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ขยะของเทศบาลตำบลบ้านกลาง สามารถรองรับขยะทุกชนิดในเขตเทศบาลและหากนอกเขตเทศบาลเอามาทั้งก็สามารถรองรับได้ด้วย

บนพื้นที่ 12 ไร่ ที่เป็นบ่อขยะแบบหลุมฝังกลบ มีส่วนแยกลานพักขยะ กับ ลานส่วนที่เป็นที่ฝังกลบชัดเจน มีประชาชนทำหน้าที่คัดแยกขยะเต็มรูปแบบ หลังจากผ่านการคัดแยกแล้ว ทุกสัปดาห์ในส่วนของขยะมูลฝอยที่ต้องกำจัด เทศบาลตำบลบ้านกลางได้จ้างเหมาบริการ “บริษัท บ้านตาลกรู๊ป” จัดเก็บและขนขยะมูลฝอยทั่วไปจากสถานที่พัก ไปกำจัดด้วยวิธีฝังกลบตามหลักสุขาภิบาล ณ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่

สำหรับการบริหารจัดการขยะ แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ 1.การบริหารจัดการขยะในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดลำพูน ประสานกับสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมลำพูนและผู้รับจ้างเอกชน 2.การบริหารจัดการในชุมชนโดยเทศบาลตำบลบ้านกลางเป็นผู้ดำเนินการจัดเก็บเอง และ 3.การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน โดยการปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในเทศบาลตำบลบ้านกลาง เช่น ตกแต่งกิ่งไม้ ตัดหญ้า และปลูกต้นไม้เพื่อความสวยงาม

มีการสอนให้ประชาชนรู้จักคัดแยกขยะแต่ละประเภท เพื่อง่ายต่อการคัดแยก แม้จะไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะสอนให้ประชาชนช่วยกันแยก แต่ก็ต้องทำและเดินหน้าให้ความรู้เรื่องการจัดการขยะอย่างต่อเนื่อง โดยหวังว่าเทศบาลตำบลบ้านกลางจะเป็นเขตปลอดขยะ หรือขยะเป็นศูนย์ (Zero Waste) ในอนาคต

อยากให้บังคับใช้เป็น“กฎหมาย”

การออกประกาศ เป็นเพียงการขอความร่วมมือ ซึ่งประชาชนจะปฏิบัติตามหรือไม่ก็ได้ ไม่มีข้อบังคับหรือบทลงโทษในทางปฏิบัติ เพื่อที่จะให้เกิดความยั่งยืน จำเป็นต้องมีการเดินหน้ารณรงค์เลิกใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบของแร่หายากอย่างต่อเนื่อง และจริงจัง ในอนาคต โดยให้เป็นนโยบายระดับประเทศ และมีประกาศให้ชัดเจนว่า ไม่ว่าจะมีการก่อสร้างใดๆ ทั้งของรัฐบาลและเอกชนให้งดใช้วัสดุที่มีส่วนประกอบของแร่หายาก

สิ่งนี้จะเป็นเหมือนกับกฎหมาย ซึ่งท้องถิ่นสามารถเอาไปบังคับใช้ได้และส่งผลให้เกิดความยั่งยืน เพราะปัจจุบันนี้เทศบาลทำได้แค่ส่วนหนึ่งเท่านั้น ถ้าผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามที่ประกาศไป เทศบาลก็ไม่มีอำนาจในการไปบังคับ เนื่องจากยังไม่ได้เป็นกฎหมาย

ถ้าจะให้ได้ดี จึงควรต้องมีกฎหมายบังคับใช้...

เทศบาลตำบลเหมืองง่า

หัวเรื่อง /// สร้าง Team Work ลงพื้นที่คลุกคลีกับชุมชน

.....

เทศบาลตำบลเหมืองง่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน มีทีมงานเรื่องการพัฒนาชีวิตและคุณภาพของชาวบ้านที่เข้มแข็ง พร้อมลงไปคลุกคลีชาวบ้านในชุมชนต่อเนื่อง เพราะเชื่อว่าการได้ลงพื้นที่สัมผัสใกล้ชิดกับชาวบ้าน นอกจากจะเป็นการนำกระบวนการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ไปส่งเสริมให้ชาวบ้านได้เรียนรู้แล้ว ทีมงานยังได้เรียนรู้กลวิธีการทำงานบางอย่างจากชาวบ้านกลับมาด้วย

เมื่อมีโครงการรณรงค์เรื่องความไม่ปลอดภัยจากแรไอยหิน เทศบาลตำบลเหมืองง่า จึงตอบรับรณรงค์ด้วยทันที

ประกาศเทศบาลตำบลเหมืองง่า
เรื่อง กำหนดแนวทางการขออนุญาตก่อสร้าง ตัดแปลงหรือรื้อถอนอาคารให้ปลอดภัย
จากผลิตภัณฑ์มีส่วนผสมของแร่ใยหิน

ด้วยเทศบาลตำบลเหมืองง่า ได้เข้าร่วมโครงการ “ความร่วมมือเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคปลอดภัย
ผลิตภัณฑ์มีส่วนผสมของแร่ใยหินในสิ่งแวดล้อมสุขภาพ” กับศูนย์คุ้มครองผู้บริโภคจังหวัดลำพูน โดยมีวัตถุประสงค์
เพื่อคุ้มครองประชาชนด้านสุขภาพให้ปลอดภัยจากผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของแร่ใยหิน (ในสหประชาชาติเรียก
ใยหิน) ซึ่งเป็นส่วนประกอบผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับการก่อสร้างหลายชนิด เช่น กระเบื้องปูผนังอาคาร กระเบื้องแผ่นเรียบ
ฉนวนกันความร้อน ฝ้าเพดาน กระเบื้องยางลิ้นตุ่ม เป็นต้น อันเป็นสาเหตุหนึ่งของโรคมะเร็งปอด

โดยที่เทศบาลตำบลเหมืองง่ามีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการอนุญาตให้ก่อสร้าง ตัดแปลงหรือ
รื้อถอนอาคาร ตามพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร พ.ศ.๒๕๖๑ จังหวัดลำพูน และแนวทางการขออนุญาตก่อสร้าง
ตัดแปลงหรือรื้อถอนอาคารในเขตเทศบาลตำบลเหมืองง่าเพื่อให้ประชาชนปลอดภัยจากผลิตภัณฑ์ที่มี
ส่วนผสมของแร่ใยหินดังนี้

๑. ผู้ใดประสงค์จะขออนุญาตก่อสร้าง ตัดแปลงหรือรื้อถอนอาคารภายในพื้นที่ตำบลเหมืองง่า ให้มา
ยื่นขออนุญาต ณ สำนักงานเทศบาลตำบลเหมืองง่า
๒. เทศบาลตำบลเหมืองง่าจะจัดตั้งศูนย์คุ้มครองผู้บริโภคในเขตเทศบาลตำบลเหมืองง่า ตัดแปลง
หรือรื้อถอนอาคาร เกี่ยวกับเป็นรายชื่อผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของแร่ใยหิน และมีวัตถุประสงค์ในการป้องกัน
อันตรายจากแร่ใยหิน
๓. เทศบาลตำบลเหมืองง่าจะจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ประกอบการที่ให้บริการสถานที่ที่ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้าง
ตัดแปลงหรือรื้อถอนอาคาร และพิจารณาให้ประชาชนหรือกรรมการชุมชนเป็นผู้แจ้งรายการก่อสร้างซึ่งอาจมี
ส่วนผสมของแร่ใยหินและเป็นการค้าต่อสุขภาพ
๔. เทศบาลตำบลเหมืองง่าจะพิจารณาว่ามีผู้ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้าง ตัดแปลงหรือรื้อถอนอาคาร
ปัจจัยอื่น รวมถึงวิธีดำเนินการก่อสร้าง ตัดแปลงหรือรื้อถอนให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประชาชน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ตั้ง ณ วันที่ ๒๐ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

(นายสมพงษ์ กิ่งอรรถ)
นายกเทศมนตรีตำบลเหมืองง่า

หลังจากผู้บริหารเห็นชอบเข้าร่วมโครงการ จึงได้กำหนดแนวทางการอนุญาตให้รื้อถอนอาคารให้ปลอดภัยจากวัสดุที่มี
ส่วนประกอบของแร่ใยหิน แล้วออกเป็นประกาศฯ ประชาสัมพันธ์แจ้งหน่วยงานทุกฝ่ายทราบเพราะว่าต้องพัฒนาที่หน่วยตัวเอง
ก่อน และทุกหน่วย ทุกฝ่ายต้องทำงานสอดคล้องประสานกัน มีการประชุมทำแผนเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันว่าจะเริ่มที่จุดไหนก่อน ซึ่งก็
ได้ข้อตกลงร่วมกันว่า ควรเริ่มที่การประชาสัมพันธ์ทุกช่องทางที่มี

โดยเริ่มที่การประชาสัมพันธ์เสียงตามสายของเทศบาลตอนเช้าทุกวัน ทำหนังสือแจ้งเวียนกับกำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อขอ
ความร่วมมือ เพราะกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นคนที่อยู่ใกล้กับชาวบ้านมากที่สุด หากสื่อถึงผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ก็จะสามารถสื่อสารตรง
ไปสู่ชาวบ้านในระดับชุมชนได้ด้วย

ขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอนการทำงานรณรงค์เรื่องความปลอดภัยของแร่ใยหิน ของเทศบาลตำบลเหมืองง่า

คุณณัฏฐ์ นันดาเวียง นักการประชาสัมพันธ์ชำนาญการ เทศบาลตำบลเหมืองง่า เล่าให้ฟังถึงการทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์กระจายข่าวสารให้ประชาชนได้รับรู้ ว่า นอกเหนือจากการให้ความรู้เรื่องส่วนผสมของผลิตภัณฑ์วัสดุก่อสร้างมีแร่ใยหิน ก่อให้เกิดมะเร็งปอด มะเร็งเยื่อหุ้มปอด มะเร็งกล่องเสียง และมะเร็งรังไข่ จากเสียงตามสายตอนเช้าของทุกวันแล้ว ต้องหาข้อมูลอื่นๆ มาให้ความรู้ด้วย

เช่น การให้ความรู้เรื่องที่ว่าผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบของแร่ใยหินไม่ได้มีเฉพาะวัสดุในงานก่อสร้างเพียงอย่างเดียว แต่มีในเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน อย่าง ไม้กวาดลม หรือไมโครเวฟด้วย พร้อมกับแนะนำว่า หากใช้ต้องระวังเพื่อให้เกิดอันตรายน้อยสุด

เริ่มต้นไม่แรง แต่ทำต่อเนื่อง

คุณรัตนสุตา ทนันทา ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลเหมืองง่า เล่าว่า การรณรงค์เรื่องความไม่ปลอดภัยของแร่ใยหิน เป็นโครงการใหม่ที่เพิ่งทำได้ไม่นาน ในระยะแรกยังไม่มีแผนการทำงานชัดเจน จึงนำเอามาบูรณาการร่วมเข้ากับโครงการอื่นๆ ที่ทำอยู่ เช่น โรงเรียนผู้สูงอายุ เหตุที่เลือกทำกับโครงการนี้เพราะผู้สูงอายุบางท่านมีลูกหลานเป็นช่าง เมื่อทราบเรื่องอันตรายของแร่ใยหินก็จะนำความรู้ไปกระจายต่อสู่ลูกหลานที่เป็นช่างอีกต่อหนึ่ง

คุณรัตนสุตา ทนันทา

อีกส่วนหนึ่งคือ เมื่อมีผู้มาขออนุญาตรื้อถอน และปลูกบ้านหรืออาคาร ที่ กองช่าง เจ้าหน้าที่จะให้คำแนะนำและแนวปฏิบัติที่ถูกต้องเรื่องการรื้อถอน และก่อสร้าง พร้อมกันนั้นก็บันทึกข้อมูลเหล่านั้นไว้ ซึ่งถือเป็นการเริ่มต้นเก็บข้อมูลในเรื่องนี้

เนื่องจากอดีตที่ผ่านมาพบว่า ไม่เคยมีการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับ “สล่า” หรือ ช่าง รวมไปถึงผู้รับเหมาก่อสร้าง ช่างทำฝ้า หรือแม้แต่ช่างซ่อมรถจักรยานยนต์ กลุ่มบุคคลเหล่านี้คือกลุ่มเป้าหมายที่ควรจะต้องเข้าไปถึงและให้ความรู้ แต่ไม่เคยมีการลงทะเบียนข้อมูลไว้ก่อน ครั้งนี้จึงเป็นการเริ่มต้นเก็บข้อมูล เพื่ออนาคตจะได้ให้ความรู้ได้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

สิ่งที่ต้องทำต่อคือ การสำรวจและขึ้นทะเบียนเรื่องสร้างบ้าน จะทำให้มีข้อมูลผู้รับเหมาหรือช่างรับซื้อของเก่ามากขึ้น แล้วต่อยอดโครงการเรย์อินเข้าสู่แผนงานกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลเหมืองง่า เพื่อช่วยในการรณรงค์ให้ความรู้ถึงอันตรายในเรย์อิน เพราะที่ผ่านมาประชาชนทุกภาคส่วนมีความรู้เรื่องนี้น้อยมาก

บ้าน-หอพักใหม่ ใช้“เมทัลชีท”

พื้นที่ของตำบลเหมืองง่าแบ่งเป็นสองโซน โซนหนึ่งเป็นเกษตรกรรม ส่วนอีกโซนเป็นนิคมอุตสาหกรรม จึงมีหอพักสร้างใหม่ตลอด ขณะที่สร้างก็มีการจัดการที่ไม่เหมาะสม จึงถือโอกาสนี้ใช้ประกาศที่ออกมาให้คำแนะนำทั้งในเรื่องการจัดการและการก่อสร้างและรื้อถอนที่ถูกต้องและปลอดภัยไปด้วยเลย

ด้วยสภาพกิ่งขนบที่กิ่งอุตสาหกรรม มีหอพักผุดขึ้นใหม่จำนวนมาก เพื่อรองรับประชากรแฝงที่เข้ามาทำงานในท้องถิ่นนี้ บ้านเรือนชาวบ้านที่ปลูกไว้ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 30 ปี จึงมีบางบ้านที่เริ่มรื้อถอนหรือปลูกใหม่ โดยมีรุ่นลูกหลานเป็นผู้ดูแล ขณะที่ก่อสร้างบ้านใหม่ รูปทรงบ้านจึงเป็นแบบรุ่นใหม่ ไม่เหมือนรุ่นพ่อแม่ที่เคยปลูกไว้ และ เปลี่ยนจากการใช้กระเบื้องมุงหลังคา เป็น เมทัลชีท

คุณฐกฤต ยะมณี รองนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลเหมืองง่า และอีกหนึ่งบทบาทในฐานะผู้รับเหมาก่อสร้าง ให้ความกระจ่างเรื่องการปลูกบ้านเรือนสมัยใหม่ว่า เหตุที่พฤติกรรมคนในพื้นที่เปลี่ยนจากการใช้หลังคากระเบื้องมาเป็นเมทัลชีท เพราะราคาไม่แพง และมีความคงทนไม่แพ้กระเบื้อง ประกอบกับได้รับคำแนะนำจากกองช่าง ได้ทราบข้อมูลจากการประชาสัมพันธ์ที่เทศบาลจัดให้ความรู้ทุกวันเสียงตามสาย ยิ่งทำให้ตัดสินใจง่ายขึ้นอีกหนึ่งทางเลือก การมุงหลังคาด้วยกระเบื้องก็จะเริ่มลดน้อยลงไป

คุณฐกฤต ยะมณี

สิ่งที่ต้องทำต่อเนื่องหลังจากนี้ คือ ต้องหาแนวทางปฏิบัติ และเร่งให้ความรู้อย่างเข้มข้นให้กับบ้านหลังเก่า ๆ ที่ยังมีกระเบื้องที่มีส่วนผสมของแร่ใยหินอยู่ว่า อนาคตหากจะปลูกบ้านใหม่เหมือนบ้านอื่น ๆ ควรต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ปราศจากแร่ใยหิน และจะต้องมีวิธีการรื้อถอนที่ได้มาตรฐาน ไม่อันตราย มีหน้ากากสวมใส่ มีการฉีดน้ำ หรือผ้าคลุมป้องกันฝุ่น และที่สำคัญต้องรื้อกระเบื้องออกทีละแผ่น ไม่กระทุ้งกระเบื้อง เพราะการกระทุ้งจะยิ่งทำให้ฝุ่นฟุ้งกระจาย จะยิ่งอันตรายเพิ่มมากขึ้น

“ทั้งหมดนี้ เป็นการให้ความรู้ แต่ไม่ง่ายที่จะทำให้ทุกคนที่ทราบข้อมูลทำตามได้ เพราะการเป็นมะเร็งต้องใช้เวลากว่าจะเป็น เมื่อให้ความรู้ชาวบ้านจะถามว่า จริงหรือ เป็นได้จริงหรือ ซึ่งเป็นเรื่องยากแต่ก็ต้องยืนยันกับชาวบ้านว่า อันตรายจริง ๆ”

ใช้ “แผนที่สุขภาพ” ค้นหาผู้ป่วย

อันตรายจากแร่ใยหิน ต้องใช้เวลาในการฟักตัวนานเป็นสิบปีกว่าที่จะมีอาการแสดงออกมา เมื่อมีการให้ความรู้แก่ชาวบ้านว่า ต้องป้องกันไว้ ก่อนที่จะเกิดเป็นมะเร็งปอดในอนาคต กลับมีเสียงสะท้อนถามกลับจากชาวบ้านว่า แร่ใยหินที่มีส่วนผสมอยู่ในกระเบื้องจะทำให้เป็นมะเร็งได้จริงหรือ?

คุณรัตนสุตา ผอ.กองสาธารณสุขฯ กล่าวยอมรับว่า ไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะทำให้ชาวบ้านเชื่อได้ว่า สิ่งที่มีงานเทศบาลตำบลเหมืองง่าให้ความรู้ นั้น เป็นข้อเท็จจริงที่องค์การอนามัยโลกยอมรับมาแล้ว แต่สำหรับชาวบ้าน ไม่เห็นผลในเร็ววันก็ยากจะเชื่อได้

ด้วยเหตุนี้ จึงใช้การทำงานเรื่องระบาดวิทยาเข้ามาเป็นตัวช่วย เพื่อให้เกิดการยอมรับโดยตรงจากชาวบ้านแบบไม่มีข้อกังขา สำหรับโครงการที่ทำเรื่องเกี่ยวกับระบาดวิทยานั้น ทางผู้อำนวยการฯ ได้ลงไปทำแผนที่สุขภาพของผู้ป่วยในหมู่บ้าน โดยเลือกมา 2 ชุมชน ซึ่งเป็นชุมชนที่มีปัญหาเรื่องหมอกควัน และกำหนดเป้าหมายคือ ผู้ป่วยมะเร็งปอด

หลังจากเก็บสถิติของบ้านเหมืองง่า บ้านป่าขาม โดยมีชาวบ้านเป็นผู้ร่วมด้วยช่วยกันทำ พบว่า สถิติการเป็นมะเร็งปอดของทั้ง 2 หมู่บ้านนี้ มีอัตราสูงมากกว่าภาพรวมของประเทศ และเมื่อสืบค้นข้อมูลย้อนหลังถึงผู้ป่วยที่เสียชีวิตด้วยมะเร็ง พบว่า มีผู้ป่วยเสียชีวิตบางกลุ่ม ๆ กระจายอยู่ในชุมชน และผู้ป่วยที่เสียชีวิตที่พบในกลุ่มดังกล่าวนี้ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็น “ช่างทำผ้าเปดาน”

ที่น่าสนใจคือ มีคนครอบครัวเดียวกัน 3 รุ่น คือ พ่อ อา และ ลูก ป่วยและเสียชีวิตด้วยมะเร็งปอด และทั้งสามคนมีอาชีพเป็นช่างทำผ้าเปดานทั้งหมด

ซึ่งจากข้อมูลตรงนี้ เชื่อว่าสามารถนำเอามาเชื่อมโยงให้สอดคล้องเข้ากับโครงการเรื่องแร่ใยหินได้ จึงเดินทางไปทำโครงการต่อเนื่อง เอาเรื่องแร่ใยหินลงไปทำกับแผนที่สุขภาพของคนในชุมชน

เดินหน้าติดปัญญา สร้างกระบวนการคิดให้คนในชุมชน

การเดินหน้าให้ความรู้เรื่องแร่ใยหินในปีหน้าคือ บรรจุการรณรงค์เรื่องแร่ใยหินไว้ในแผนของงานระบาดวิทยากับภาคประชาชน เพราะการทำเรื่องของแร่ใยหิน ต้องมีกระบวนการที่ทำให้ชาวบ้านเกิดการเรียนรู้ ด้วยการนำเรื่องของระบาดวิทยามาประยุกต์ใช้ในหมู่บ้านที่ได้เคยทำแผนที่สุขภาพแล้ว

การพาชาวบ้านลงเก็บข้อมูล โดยมีเป้าหมายให้ชาวบ้านได้เรียนรู้ถึงอันตรายของแร่ใยหินด้วยตัวเองถือเป็นกลวิธีที่สำคัญ จากการเก็บข้อมูลในชุมชน เมื่อเก็บข้อมูลได้ ชาวบ้านจะสนใจและตระหนักมากขึ้น เพราะเป็นข้อมูลที่ได้มาจากญาติของพวกเขาเอง ว่าคนไหนเจ็บป่วยอย่างไร เก็บข้อมูลมาเพื่อทำแผนที่สุขภาพอีกครั้ง วิธีนี้เป็นการช่วยยืนยัน และให้ชาวบ้านเรียนรู้ด้วยตัวเอง จะทำให้ชาวบ้านมองข้ามคำถามที่ไม่เคยเชื่อ หลังจากนั้นก็จะเกิดการบอกต่อกันเองในกลุ่ม หรือชุมชน

แม้จะมีการมองว่า อันตรายจากแร่ใยหินเป็นเรื่องไกลตัว เพราะใช้เวลานานเป็นสิบ ๆ ปีกว่าจะเห็นผล แต่เทศบาลฯ ได้มีมาตรการทางกฎหมาย มาตรการทางสังคม การประกาศที่ได้ทำมาแล้ว ขั้นตอนต่อไป คือ **การติดป้ายยาโดยสร้างกระบวนการความคิดให้ชาวบ้าน** เพื่อชาวบ้านจะได้คิดเองในเรื่องนี้ ซึ่งจะทำให้ชาวบ้านร่วมออกข้อตกลงของชุมชนกันเองได้ในอนาคต

ในการทำงานของตำบลเหมืองง่า การที่ใช้กลยุทธ์เข้าไปคลุกคลีกับวิถีชีวิตชาวบ้าน โดยเอาสิ่งต่าง ๆ ที่ให้ความรู้ปรับใช้ให้เข้ากับวิถีชีวิตที่ชาวบ้านเป็นอยู่ ทำได้ง่ายกว่า และมีความยั่งยืนกว่าเชิญมาอบรม

“การทำงานด้วยวิธีแบบนี้ คือต้องจัดการตามสภาพวิถีชีวิตของชาวบ้านและเข้าไปในชุมชน มีทีมงานลงไปคลุกคลี ได้เห็นของจริงและกลับมาเล่าจากประสบการณ์ตรง ถือเป็นการทำงานที่สนุกและท้าทาย”

เทศบาลตำบลปาสัก

หัวเรื่อง // รื้อถอนปลอดภัย บ้านไร่ไธหิน

.....

หลังตอบรับร่วมโครงการนำร่องรณรงค์เรื่องการป้องกันไธหิน เทศบาลตำบลปาสัก อ.เมืองลำพูน จ.ลำพูน เติมน้ำสานต่อเพื่อให้เกิดความยั่งยืน โดยออกประกาศเรื่องของการขออนุญาตรื้อถอน ก่อสร้าง ว่า ต้องมาขออนุญาตที่ เทศบาล และ วัสดุอุปกรณ์ที่จะมาใช้ในการสร้างบ้านเรือนต้องปราศจากไธหิน พร้อมกับมีเรื่องการให้ความรู้ คำแนะนำ เกี่ยวกับความปลอดภัยของการรื้อถอนอาคาร ว่า ต้องมีมาตรการป้องกันให้ถูกสุขอนามัย ไม่ให้มีฝุ่นฟุ้งกระจาย ต้องสวม หน้ากาก เพื่อเป็นตัวช่วยให้กับช่างรับเหมา หรือผู้รื้อถอนบ้านเรือน ไม่เกิดปัญหาด้านสุขภาพในอนาคต

ทำงานสอดประสานรับกันทั้งจังหวัด

คุณสุเมธ แสนสิงห์ชัย ผู้อำนวยการ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลปาสัก เล่าถึงพื้นที่ของเทศบาลฯ ว่า พื้นที่ความรับผิดชอบของเทศบาลจะมีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่จำนวนหนึ่ง การรื้อถอนหรือปลูกสร้างอาคารบ้านเรือนในปัจจุบัน เป็นการปลูกสร้างหอพักให้เช่า หรือเป็นการสร้างบ้านจัดสรรเพื่อขายมากกว่าปลูกสร้างเพื่ออยู่อาศัยเอง การปลูกบ้านเพื่ออยู่อาศัยเองอาจจะมีบ้าง แต่ไม่มากเหมือนการขออนุญาตปลูกสร้างเพื่อให้เช่า หรือขาย

ตั้งแต่เริ่มต้นนั้น เรื่องการรณรงค์เพื่อความปลอดภัยของไธหินนั้น จ.ลำพูน ผู้ใหญ่ทุกภาคส่วนของจังหวัดให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่และจริงจังมาตลอด หลังจากได้พูดคุยกันในเบื้องต้นว่าจะเข้าร่วมโครงการเพื่อจะรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักและให้ความสำคัญว่า ไธหิน เป็นสาเหตุของมะเร็งปอด

จากจุดเริ่มต้นที่องค์กรท้องถิ่นไม่กำหนดเข้าร่วมเป็นการนำร่องของโครงการเรื่องความปลอดภัยของไธหินนี้ ได้มีการขยายจัดตั้งคณะกรรมการดูแลกันทั้งจังหวัด เพื่อเป็นการสร้างกระแสพร้อมกันทั้งจังหวัด มีหน่วยงานราชการส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามารับรู้เรื่องไธหินไปพร้อมๆ กัน

“ทางผู้ว่าราชการจังหวัดได้เห็นความสำคัญของเรื่องไธหิน จึงให้ทุกท้องถิ่นจัดทำประกาศออกมา เพื่อให้แสดงเจตนารมณ์ เมื่อประชาชนมาขออนุญาตการรื้อถอน ที่กองช่างต้องมีคำแนะนำว่า ควรปฏิบัติอย่างไรบ้าง ถ้าจะสร้างบ้านใหม่ให้แนะนำเลือกซื้อวัสดุที่มีตราปลอดภัยไธหินไปเลย เพื่อความปลอดภัย และได้จัดให้มีประชาสัมพันธ์เสียงตามสายทุกวัน”

คุณสุเมธ แสนสิงห์ชัย

ในอดีตที่ผ่านมาชาวบ้านส่วนใหญ่จะไม่ทราบและไม่มีความรู้ในเรื่องแร่ใยหินมาก่อน การสร้างบ้านเรือนแต่ละครั้ง การจัดซื้อและหาวัสดุอุปกรณ์ทุกอย่าง ส่วนใหญ่มอบหมายให้ผู้รับเหมาหรือช่าง เป็นผู้ดำเนินการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้เกือบทั้งหมด

ประชาสัมพันธ์ทั่วถึง ทุกช่องทาง

การติดอาวุธ ให้ความรู้แก่ประชาชน จึงเป็นเรื่องสำคัญอันดับต้นที่ต้องประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง

นอกเหนือจากการแนะนำโดยตรง การประชาสัมพันธ์ตามช่องทางต่าง ๆ เสี่ยงตามสาย เครือข่ายชุมชนที่มีในระดับ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เพื่อบอกต่อให้แก่ลูกบ้านของตนเอง เป็นช่องทางหนึ่งที่สำคัญ หลังจากทำแล้วปรากฏว่าได้รับการตอบรับที่ดี ชาวบ้านเริ่มมีความรู้เรื่องอันตรายของแร่ใยหิน รู้ว่าแร่ใยหินคืออะไร มีอยู่ที่ไหนบ้าง และมีอันตรายอย่างไร ส่งผลให้ตื่นตัวและไม่ซื้อมาใช้ เมื่อไม่มีการซื้อมาใช้ ส่งผลตรงไปยังผู้ขาย เมื่อขายไม่ได้ก็จะเลิกขายไปโดยปริยาย

คุณประเสริฐ กิตติศักดิ์ ผู้จัดการสถานีวิทย์ชุมชนคนหละปูน ซึ่งเป็นหนึ่งในการให้ความสำคัญและร่วมรณรงค์เรื่อง ความไม่ปลอดภัยแร่ใยหิน ยอมรับว่า การให้ความรู้กับชาวบ้านเป็นเรื่องสำคัญ ตนเองจึงได้สื่อในวิทยุชุมชนที่จัดอยู่ เป็น

ช่องทางเพื่อสื่อสารกับชาวบ้าน โดยใช้ช่วงบอกเล่าเรื่องสุขภาพ สอดแทรกเรื่องอันตรายของแร่ใยหินเข้าไปให้ผู้รับฟังได้ทราบเป็นระยะ ๆ โดยรวบรวมข้อมูลความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้ที่ได้จากเวทีชุมชนต่าง ๆ จากข่าวสารที่อ่านเจอ และจากเทศบาล มาย่อยเป็นข้อมูลเล่าให้ผู้รับฟังเข้าใจง่าย ๆ ในรายการ เพื่อเป็นการสร้างการจดจำและซึมซับ

คุณประเสริฐ กิตติศักดิ์

ซึ่งตนเองเชื่อว่า ช่องทางที่ได้สื่อสารออกไปนี้จะเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่สามารถช่วยให้ประชาชนได้ตระหนักและตื่นตัวในเรื่องแร่ใยหินได้เป็นอย่างดี

ประสบการณ์ตรง ทำให้ต้องป้องกันตัวเองและคนรอบข้าง

“มะเร็งปอด คร่าชีวิตคนในครอบครัว ทั้งพ่อและแม่ ได้เห็นการทำงานของท่านมาตั้งแต่เด็ก จึงเข้าใจเรื่องนี้เป็นอย่างดี ...”

คุณประดิษฐ์ จินมขยา ผู้รับเหมาก่อสร้าง เล่าย้อนถึงอดีตของตนเองให้ฟังว่า เมื่อวัยเด็กเห็นพ่อกับแม่ทำงานหนัก ด้วยการคว่ำถั่วลิสงในกระทะ ซึ่งมีฝุ่นฟุ้งกระจาย สุดท้ายท่านทั้งสองก็จากไปด้วยโรคมะเร็งปอด

เมื่อตนเองได้มายึดอาชีพรับเหมาก่อสร้าง ภาพจดจำเรื่องฝุ่นละอองคลุ้งตั้งแต่วัยเด็ก เป็นภาพที่ไม่เคยลืม อาชีพที่ตนเองทำแม้จะเสี่ยงที่ต้องอยู่กับฝุ่นละอองเมื่อต้องรื้อถอน แต่ก็ต้องป้องกันตัวเองมาอย่างดีตั้งแต่เริ่มมายึดอาชีพนี้ และทำมาจนถึงปัจจุบัน พร้อมกับส่งต่อเรื่องการป้องกันอันตรายและความปลอดภัยไปถึงลูกน้องที่ทำงานด้วย ว่า ต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ต้องสวมหน้ากาก และมีผ้าคลุมป้องกันฝุ่นขณะก่อสร้างทุกครั้ง

โดยส่วนตัวแล้วมีความรู้เรื่องอันตรายของแร่ใยหินมาประมาณ 10 ปีแล้วจากการที่ได้เคยไปอบรม และเคยเห็นจากโฆษณาประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ประกอบกับเมื่อเทศบาลตำบลป่าสัก มีประกาศเรื่องการรื้อถอนอาคารหรือบ้านเรือน และให้เลิกใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีส่วนผสมของแร่ใยหิน จึงถือเป็นสิ่งที่ตีมาก โดยพร้อมปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดและจริงจัง ทั้งนี้เพราะมีประสบการณ์ตรงกรณีของพ่อและแม่ที่เสียชีวิตด้วยมะเร็งปอดทั้งคู่ จึงไม่อยากให้มีคนอื่นประสบปัญหาเช่นเดียวกับที่ตัวเองเคยเจอมา

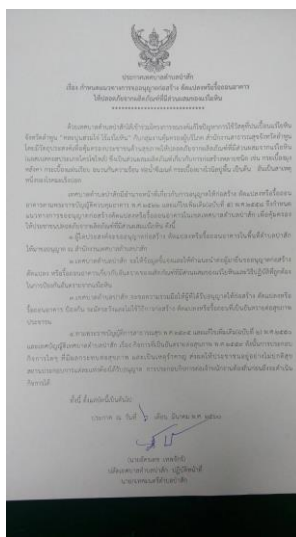
แต่ปัญหาการปลูกบ้านเรือนเพื่ออยู่อาศัย หอพัก หรือ บ้านจัดสรร ในพื้นที่เทศบาลตำบลป่าสัก ที่ตนเองรับเหมาในยุคนี้ การปลูกสร้างจะเน้นทรงสมัยใหม่ ใช้วัสดุที่เป็น “เมทัลชีท” แทน “กระเบื้อง” ซึ่งเมทัลชีท ไม่มีส่วนผสมของแร่ใยหิน ที่สำคัญคือ

ความแข็งแรงทนทานของเมทัลชีท แข็งแรงไม่แพ้กระเบื้อง แต่มีราคาถูกกว่ากระเบื้อง จึงเป็นแรงจูงใจให้คนปลูกบ้านรุ่นใหม่
เลือกใช้มากกว่า

รื้อถอนถูกรื้อวิธี ชีวิตปลอดภัย

ความกังวลเรื่องของการรื้อถอนที่อันตรายจากแร่ใยหินอาจจะลดน้อยลง แต่ไปเน้นหนักที่การให้ความสำคัญกับการรื้อ
ถอนในทุกๆที่ในปัจจุบัน ที่ตัวเองและทีมงานจะต้องสวมหน้ากากป้องกันฝุ่นละออง และนำภูมิปัญญาชาวบ้าน อย่างการฉีดน้ำไป
ที่บ้านก่อนรื้อถอนมาใช้ แล้วปล่อยทิ้งไว้ก่อนประมาณ 2-3 วันแล้วจึงเข้าไปรื้อถอน จะไม่มีฝุ่นฟุ้งกระจาย เป็นการช่วยลดอันตราย
ที่เกิดการสูดดมฝุ่นขณะรื้อถอนด้วย

การให้ความรู้ จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ

เมื่อมีผู้มาขออนุญาตรื้อถอนหรือก่อสร้าง ส่วนของงานโยธา กองช่าง ต้องให้แนะนำ ให้ความรู้ว่าถ้าจะซื้อวัสดุอุปกรณ์
ก่อสร้างควรใช้ผลิตภัณฑ์ที่ปราศจากแร่ใยหิน ประชาชนควรได้รู้เรื่องนี้ ทั้งนี้ก็เพื่อความปลอดภัยของตัวเองและคนรอบข้าง
พร้อมกับแนะนำถึงวิธีการรื้อถอนกระเบื้องว่า ควรถอดออกมาเป็นชิ้น ไม่ควรเคาะให้แตก และขณะที่รื้อต้องมีผ้าใบมาปิดไว้กัน
เศษวัสดุออกไปข้างนอก

สิ่งเหล่านี้ ถือเป็นมาตรฐานที่ใช้ในการทำงานให้กับบ้านทุกหลังที่ตนเองรับเหมาก่อสร้าง เพราะเชื่อว่า ถ้าทำเช่นนี้จะช่วยทั้งตัวเอง ทีมงาน และครอบครัวปลอดภัยด้านสุขภาพด้วย

บ้านหลังนี้ ไร้แร่ใยหิน

การจะปลูกบ้านสักหลัง นอกจากตามใจเรา และตามใจผู้รับเหมาให้จัดวัสดุอุปกรณ์ให้หรือเปล่า

คำถามนี้ ถ้าเป็นสมัยก่อน ผู้ที่ต้องการจะมีบ้านอาจจะตอบว่า ใช่ เพราะเชื่อใจ ให้ผู้รับเหมาก่อสร้างจัดเต็มให้ เมื่อสรุปรูปแบบความต้องการ หน้าตาของบ้านบ้านที่อยากได้แล้ว การเลือกวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการก่อสร้างทุกขั้นตอน อาจเป็นเรื่องที่เจ้าของบ้านมองข้ามไป

แต่สำหรับคุณกนกพิชญ์ แดงสัก ชาวบ้านที่อยู่เขตเทศบาลตำบลปาลัก ซึ่งเพิ่งไปประสานกับเทศบาลฯ เพื่อแจ้งเรื่องขอปลูกบ้านหลังใหม่มาหมาด ๆ บอกว่า เชื้อใจผู้รับเหมา แต่ขอเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์เองด้วย เพราะอยากให้บ้านที่สร้างขึ้นมามีใหม่ ต้องอยู่กันไปอีกนาน อยากได้บ้านที่รู้สึกอบอุ่นและปลอดภัยของทุกคนในครอบครัว

เมื่อตัดสินใจจะสร้างบ้านใหม่ หลังยื่นเรื่องขอการปลูกสร้างกับเทศบาลฯ แล้ว คุณกนกพิชญ์ ได้หาความรู้เรื่องวัสดุอุปกรณ์ที่จะเลือกใช้ในบ้านด้วยตนเอง ประกอบกับได้คำแนะนำถึงการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ปราศจากแร่ใยหินมาจากเทศบาลฯ เมื่อกลับถึงบ้านจึงรีบเข้าไปหาข้อมูลด้วยตัวเองในอินเทอร์เน็ต เพื่อจะได้เข้าใจเรื่องเกี่ยวกับแร่ใยหินเพิ่มมากขึ้น และได้ข่างรับเหมาก่อสร้างที่มีความรู้เรื่องแร่ใยหินมารับสร้างบ้านให้ด้วย ยิ่งทำให้ได้รับคำแนะนำเพิ่มในเรื่องเดียวกัน ว่า ควรเลือกใช้วัสดุที่ปลอดภัยในบ้าน ยิ่งทำให้มั่นใจว่า บ้านที่ตนเองปลูกใหม่นี้ จะต้องเป็นบ้านที่ปลอดภัย ไร้แร่ใยหิน

“ได้ไปดูที่ร้านวัสดุก่อสร้าง เลือกดูด้วยตัวเองว่าสิ่งที่ต้องการซื้อนั้น ปราศจากแร่ใยหินหรือไม่ วัสดุบางอย่างถูกหรือแพงกว่ากันนิดหน่อย ไม่เกิน 10 บาท ถ้าสุดท้ายเมื่อเลือกแล้วและต้องจ่ายเงินเพิ่มนิดหน่อยเพื่อแลกกับความปลอดภัย เลือกเอาความปลอดภัยในชีวิตไว้ก่อนดีกว่าค่ะ “

สิ่งที่อยากเห็น ในอนาคต

สำหรับการทำงานของเทศบาลตำบลปาลักที่ผ่านมา สิ่งที่ทำอยู่ในขณะนี้ประมาณ 70 % เป็นเรื่องของการที่ต้องการสื่อสารออกไปให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ต้องการครอบคลุมในตามเครือข่ายโดยเฉพาะในหมู่บ้าน ประชาชนทุกคนควรได้รับความรู้ และเป็นการรับรู้ถูกต้องตามหลักการด้วย

ในอนาคตอยากให้มีการให้ความรู้ที่เป็นหลักการ วิชาการ อาจจะเป็นหลักสูตร หรือ หลักปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมเกิดขึ้นในเรื่องขององค์ความรู้ต่าง ๆ เรื่องการรื้อถอนบ้านว่าต้องทำยังไง ควรเลือกใช้วัสดุแบบไหน หลังจากรื้อถอนเสร็จสิ้นแล้ว จะมีวิธีการจัดการกับวัสดุเหล่านั้นอย่างไร ควรเอาไปไว้ที่ไหน ควรนำมารีไซเคิลไหม ถ้าได้มีวิธีหรือกระบวนการอย่างไรให้ปลอดภัย

อยากเห็นสิ่งเหล่านี้บรรจุเป็นไว้ในหลักสูตรช่าง หรือคณะวิศวกรรม สถาปัตยกรรม ตามวิทยาลัยเทคนิคต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทาง และมีคำตอบที่ชัดเจน ให้นำไปใช้บอกต่อกับชาวบ้านได้อย่างถูกต้องที่สุด

กระเบื้องใช้แล้ว จัดการอย่างไร

พูดถึง"กระเบื้องใช้แล้ว"ว่าเป็นปัญหาไม่ปลอดภัย หลังจากทีรื้อเสร็จแล้ว เอาไปทิ้งที่ไหน น่าจะเป็นคำถามคาใจที่หลายคนอยากรู้...

สำหรับในพื้นที่ของเทศบาลตำบลปาลัก นั้น ไม่ได้มีบ่อพักขยะ ไม่ได้มีที่จัดเก็บเศษวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างโดยเฉพาะ จากคำบอกเล่าของช่าง ได้ความว่า รื้อถอนเสร็จแล้ว เจ้าของบ้านส่วนใหญ่ ขายเป็นกระเบื้องมือสองไป หรือ เจ้าของบ้านเอาไปทำเป็นที่ล้อมรั้วต้นไม้ ทำรั้วเล้าหมู หรืออุปกรณ์อื่น ๆ ในบ้านต่อไป วิธีดังกล่าว โดยหลักวิชาการแล้วยังไม่เหมาะสม เพราะกระเบื้องจะผุกร่อนและโยนหินจะพุ่งออกมาได้

นอกจากนี้**คุณสุเมธ แสงสิงห์ชัย** ผู้อำนวยการ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลปาลัก เล่าว่าที่ผ่านมา ยังไม่ได้มีการจัดระบบจัดการหรือที่ทิ้งที่ดี มีเพียงหนองน้ำที่ขุดไว้นานเป็นสิบ ๆ ปี ซึ่งอาจเอาไปทิ้งที่นั่นได้ และใช้วิธีฝังกลบ อีกวิธีหนึ่ง โดยการใช้หลักภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ ใช้น้ำรื้อกระเบื้อง ด้วยการแช่กระเบื้อง 1 แผ่น ไว้ประมาณ 1 ชั่วโมง แต่ชาวบ้านคงไม่มีความอดทนเพราะต้องทำที่ละแผ่น

จึงเห็นได้ว่า ควรเป็นวิธีง่าย ๆ และไม่ต้องรบกวนใคร คือ กระเบื้องบ้านใคร เมื่อรื้อเสร็จแล้ว ก็ควร ขุดหลุมฝังกลบที่บ้านตัวเอง

ในความเป็นจริงแล้ว กระเบื้องที่รื้อจากบ้านหนึ่งหลัง อาจจะได้ประมาณสักร้อยแผ่นหรือน้อยกว่านั้น เมื่อรื้อแล้วควรหารถมารุขุดในพื้นที่บริเวณบ้านของตนเอง หรือ ใต้บ้านตนเอง เอากระเบื้องไปวางซ้อนไว้ให้เป็นแนว เป็นแถว อย่าทุบ หรือ ทำให้แตกกระจาย เพราะจะได้ไม่เกิดอันตราย เสร็จแล้วก็เอาดินฝังกลบ หลังจากนั้น จะโบกปูน หรือ ปูลูกต้นไม้ทับ จัดแต่งเป็นส่วนก็เกิดความสวยงามได้ โดยไม่มีใครล่วงรู้เลยว่า พื้นที่ข้างใต้นั้น คือ ที่ฝังกระเบื้อง

วิธีนี้ ไม่รบกวน หรือสร้างภาระให้เป็นขยะเอาไปทิ้งที่อื่น และยังเป็นการสร้างความปลอดภัยให้แก่ตนเองและผู้อื่น ข้อจำกัดของวิธีนี้ ก็คือจะต้องไม่มีการขุดพื้นที่ฝังกลบกระเบื้องโยนไปแล้วขึ้นมาอีก เพราะจะมีอันตรายจากฝุ่นโยนได้

ทั้งนี้โดยหลักวิชาการ วิธีที่ดีที่สุดก็คือ การมีพื้นที่ฝังกลบเฉพาะสำหรับวัสดุอันตรายที่มีแร่ใยหิน โดยจะต้องดำเนินการ
แสดงป้ายบอกให้มีความชัดเจน เพื่อป้องกันการขุดดินมาใช้และแร่ใยหินจะฝังอันตรายทำให้เกิดโรคได้

เทศบาลตำบลอุโมงค์

หัวเรื่อง /// ต้นแบบบูรณาการ ทำงานแบบยั่งยืน

ถ้าพูดถึงถึงความพร้อมเรื่องการบริหารจัดการและทำงานแบบบูรณาการทุกภาคส่วนเข้าด้วยกัน เทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน เป็นอีกหนึ่งองค์กรท้องถิ่นของจังหวัดลำพูน ที่ได้รับการยอมรับให้เป็นต้นแบบของการทำงานแบบบูรณาการทุกภาคส่วนเข้าด้วยกันโดยมีเป้าหมายการขับเคลื่อนการทำงานในเรื่องนั้น ๆ ให้สัมฤทธิ์ผลได้อย่างรวดเร็วและยั่งยืน

ด้วยเหตุนี้เทศบาลตำบลอุโมงค์จึงกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ดูงานให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในจังหวัดลำพูน และ จังหวัดอื่น ๆ เพื่อนำไปเป็นแนวทางและปรับใช้เพื่อพัฒนากับท้องถิ่นหรือองค์กรของตัวเอง

ต้นทุนดี มีความพร้อมสูง

เทศบาลตำบลอุโมงค์มีต้นทุนที่ดี เพราะการทำงานตั้งแต่ระดับบนถึงระดับล่าง แต่ละหน่วยงานมีการประสานการทำงานร่วมกันได้ทุกภาคส่วน และทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ ทุกวันจันทร์ของสัปดาห์จะมีการประชุมโต๊ะยาว ซึ่งทุกหน่วยงานทั้งหมดของเทศบาลฯ ต้องเข้าประชุมหารือร่วมกัน

ทุกเรื่องที่แต่ละฝ่ายหรือแต่ละหน่วยงานจะต้องทำและต้องการให้หน่วยงานอื่น ๆ ช่วยเหลือหรือหรือติดขัดตรงไหน ทุกอย่างจะพูดคุยกันในที่ประชุมเพื่อให้ทุกฝ่ายได้รับทราบ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงได้ทำงานร่วมกันอย่างตรงจุดและเป็นระบบ

หลังจากนั้นอย่างนั้นผู้ปฏิบัติในแต่ละหน่วยงาน ได้นำเรื่องจากที่ประชุมร่วมกันมาดำเนินงาน เมื่อมีโครงการใหม่ๆ ให้ต้องปฏิบัติ ทีมงานและหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดจึงมีความพร้อมและสามารถขับเคลื่อนการทำงานได้อย่างรวดเร็ว เพราะมีเครือข่ายการทำงานในระดับชุมชน อย่าง อสม. ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และเครือข่ายพันธมิตรในท้องถิ่นอื่นทั้งในจังหวัดเดียวกันและต่างจังหวัด พร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือและทำงานร่วมกัน

ดังนั้น เมื่อมีโครงการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของแร่ใยหิน ซึ่งเป็นหนึ่งโครงการที่เทศบาลตำบลอุโมงค์ตอบรับร่วมเป็นองค์กรท้องถิ่นนำร่องเข้ามา โครงการนี้จึงขับเคลื่อนได้อย่างรวดเร็ว เพราะที่ผ่านมา คนในพื้นที่ 11 ชุมชน ในตำบลอุโมงค์เคยชินกับการทำโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตอยู่ตลอดเวลา มีศูนย์การเรียนรู้เพื่อการศึกษาในชุมชนถึง 24 แห่ง ได้รับการยกระดับให้เป็น "มหาวิทยาลัยอุโมงค์สร้างพลเมือง" จาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) และเทศบาลแห่งนี้ ยังเป็นต้นแบบของการออกประกาศ เรื่อง "การกำหนดแนวทางในการป้องกันผลกระทบและดัดแปลงหรือถอนอาคารให้ปลอดภัยจากผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของแร่ใยหิน" ด้วย

สอดแทรกทุกองค์ความรู้ ให้อยู่ในทุกงานที่ต้องทำ

คุณธณู มีปาน ผู้อำนวยการ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลอุโมงค์ เปิดเผยถึงวิธีการทำงานแบบบูรณาการให้ความรู้เรื่องแร่ใยหินว่า หลังจากมีประกาศออกมาแล้ว การทำงานที่นี้จะใช้วิธีทำงานร่วมกับเครือข่ายในระดับพื้นที่ที่มีอยู่ เป็นเครือข่ายทั้งในระดับตำบล ระดับอำเภอ และจังหวัด โดยระดับตำบลเน้นการให้ความรู้แก่แกนนำชุมชน ช่างและผู้รับเหมาก่อสร้าง เน้นการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้ และทำงานแบบบูรณาการเข้าไปกับงานที่กำลังทำอยู่

เช่น ขณะมีการอบรมให้ความรู้ของ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) หรือให้ความรู้ในโรงเรียนผู้สูงอายุ หรือมีการอบรมกลุ่มแม่บ้าน ก็จะนำเรื่องของประกาศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอันตรายของแร่ใยหินสอดแทรกเพิ่มเข้าไป เพื่อเป็นการ ให้ความรู้ หรือแม้แต่เมื่อมีการประชุมกันนั้น ผู้ใหญ่บ้าน ก็จะนำความรู้เรื่องนี้สอดแทรกเข้าไปด้วยเช่นกัน

ซึ่งถือเป็นการบูรณาการการทำงานเรื่องแร่ใยหินเข้ากับเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพอื่น ๆ ที่กำลังทำไปพร้อม ๆ กัน

นอกจากนั้นก็ได้ส่งทีมงานลงติดตามผลต่อเนื่อง เพราะการทำงานของทีมงานในเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน ในท้องที่และชุมชนนั้น ต้องลงพื้นที่พบปะกับชาวบ้านบ่อยๆ จึงไม่ใช่เรื่องยากที่จะทราบ ว่า บ้านไหนกำลังรื้อถอนบ้านในช่วงไหน และเมื่อใด แม้ว่าขณะขออนุญาตรื้อถอนบ้าน เจ้าของบ้าน และช่างรับเหมาจะได้รับคำแนะนำมาบ้าง แต่โดยที่ต้องลงพื้นที่พบ ชาวบ้านเป็นประจำ เมื่อทราบว่าจะมีการรื้อถอนเมื่อใดก็จะเข้าไปให้ความรู้อีกครั้ง เพื่อเป็นการเน้นย้ำให้เกิดความเข้าใจ และ ปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย

โดยหลักการควรคลุมผ้าเพื่อป้องกันฝุ่น และฉีดพ่นน้ำก่อนรื้อถอน ขณะรื้อกระเบื้องควรรื้อออกเป็นแผ่น ห้ามโยน เพราะจะทำให้เกิดฝุ่น ซึ่งจะอันตรายต่อสุขภาพในอนาคต หลังรื้อแล้วควรนำเศษกระเบื้องไปกำจัดด้วยการฝัง หรือนำไปทำปึก เป็นกรอบเพื่อใส่เศษขยะ ซึ่งจะโยนเข้าไปสู่โหมตของงานการกำจัดขยะเปียก ซึ่งเป็นอีกส่วนงานหนึ่งแต่เป็นการให้ความรู้ สอดแทรกผสมผสานให้เป็นเรื่องเดียวกันได้

“ที่นี่มีร้านค้าวัสดุนานาใหญ่ชื่อ”ดูโฮม เรา ก็เอาป้ายไปติดให้ว่า ปลอดภัยแร่ใยหิน เพราะหลังจากได้คุยให้ความรู้เรื่อง อันตรายแร่ใยหิน ร้านก็ไม่นำผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของแร่ใยหินมาขาย เราก็เลยติดป้ายให้เพื่อยืนยันว่า ร้านนี้ปลอดภัย ไม่มี แร่ใยหิน การให้ความรู้ส่วนต่าง ๆ เช่นนี้ เราทำต่อเนื่องไม่หยุด” ผอ.เรณู กล่าว

รักษาสีงแวดล้อม คือหัวใจของชุมชน

นายราวี ไชยวรรณ ผู้รับเหมาก่อสร้าง(โครงสร้างหลังคา)และผู้นำชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลอุโมงค์ เล่าถึงประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมาว่า ในฐานะผู้นำชุมชนเห็นชัดเจนว่า ชาวบ้านทั้งหมดในเขตเทศบาลนี้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องความสะอาดและสุขภาพเป็นอย่างมาก ตัวอย่างที่เห็นชัดเจน หากมีชาวบ้านคนหนึ่ง กวาดใบไม้แล้วเอามาเผาในบ้าน จะถูกเพื่อนบ้านและคนในหมู่บ้านมองเป็นตัวประหลาดไปทันที และจะโดนกฎของสังคมลงโทษ โดยที่ชาวบ้านหรือคนในชุมชนจะไม่มีใครยอมพูดคุยหรือยุ่งเกี่ยวกับ เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะทุกคนในหมู่บ้านต้องช่วยกันรักษาความสะอาด มีถึงขยะก็ควรทิ้งในถังขยะที่มีเตรียมไว้ให้ ไม่ใช่เผา ซึ่งจะเกิดควัน และกลิ่น รบกวนเพื่อนบ้าน

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมานี้ ปัญหาเรื่องเศษขยะจากวัสดุก่อสร้างที่รื้อมา อย่าง กระเบื้อง จึงไม่ใช่ปัญหาของคนในชุมชน เพราะเทศบาลฯ ได้ส่งเจ้าหน้าที่ลงมาให้ความรู้เกี่ยวกับการกำจัดขยะ และการรีไซเคิลขยะ ทุกหมู่บ้านทุกชุมชนจะมีความรู้ในเรื่องนี้เป็นอย่างดีก็นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์

สำหรับตนเองนั้นในฐานะผู้รับเหมาก่อสร้าง ก่อนรื้อถอนจะทำตามคำแนะนำอย่างเคร่งครัดเพราะสุขภาพเป็นเรื่องสำคัญ ขณะทำงานจึงระมัดระวังให้ปลอดภัยที่สุด ก่อนรื้อบ้านต้องรดน้ำก่อนและทิ้งไว้หนึ่งคืนเป็นอย่างน้อย นอกจากจะช่วยลดปัญหาฝุ่นละอองแล้ว กระเบื้องที่เปียกน้ำแล้วจะทำให้รื้อถอนง่าย และไม้ที่โดนน้ำก็จะอ่อนตัว รื้อถอนถอนได้ง่าย ไม่เสียหาย วิธีนี้เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่ช่างปฏิบัติติดตัวมาตั้งแต่เริ่มเป็นช่างและทำมาจนถึงปัจจุบัน

ส่วนกระเบื้องที่รื้อออกมาแล้ว ซึ่งตามหลักวิชาการแล้วต้องไม่นำมาใช้อีก ชาวบ้านบางบ้านเอาไปขายหรือบางบ้านก็เอาไปทำกระท่อมสำหรับพักเฝ้าสวนลำไย หรือ ทำเล้าไก่

“สำหรับการใช้วัสดุนั้นในฐานะช่าง ผมจะแนะนำเจ้าของบ้านตลอดว่า วัสดุแบบไหนดีหรือไม่ดีอย่างไร จะพูดความจริงเพราะนี่เป็นอาชีพซึ่งเราต้องซื่อสัตย์ และในปัจจุบันเจ้าของบ้านสร้างบ้านแบบใหม่จะใช้ เมทัลชีท มุงแทนหลังคา ซึ่งผมเองก็แนะนำว่าควรใช้ ผมไม่เคยแนะนำให้ใช้กระเบื้องอีกเลย เพราะเมทัลชีท ราคาไม่แพง และปลอดภัยด้วย” นายราวี ไชยวรรณ กล่าว

เทศบาลฯ รองรับได้หมด

ที่ผ่านมาเทศบาลตำบลอุโมงค์จัดทำโครงการเกี่ยวกับการกำจัดขยะ และให้ความรู้ชาวบ้านเกี่ยวกับนี้มานานหลายปี จนกลายเป็นอีกหนึ่งผลงานที่เป็นจุดเด่นการทำงานที่นี่

เมื่อมีประกาศเกี่ยวกับเรื่องการรื้อถอน หรือปลูกบ้านเรือน ปัญหาการจัดเก็บเศษขยะจากวัสดุก่อสร้างจึงแทบไม่มีสำหรับในพื้นที่นี้ เพราะประชาชนมีวินัยเรื่องการกำจัดขยะในพื้นที่ของตนเอง

ขณะเดียวกันเทศบาลก็มีพื้นที่เตรียมพื้นที่ไว้ 45 ไร่ เพื่อรองรับการเติบโตในอนาคต ในพื้นที่ดังกล่าวนี้ ได้กันส่วนหนึ่งไว้สำหรับการกำจัดขยะแบบฝังกลบ ดังนั้นเศษวัสดุจากการก่อสร้างที่ประชาชนไม่ต้องการ สามารถเอามาทิ้งเพื่อฝังกลบที่นี่ได้ ด้วย แต่ที่ผ่านมา ชาวบ้านยังไม่ค่อยเอากระเบื้องที่รื้อถอนแล้วมาทิ้งที่นี่ ยังนำไปใช้ในบ้านเรือน หรือพื้นที่ใกล้เคียงเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งต้องให้ความรู้เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่อไป

เดินนำให้ความรู้ก้าวสู่ “เทศบาลัญญิตี”

แม้ว่าอันตรายต่อสุขภาพจากวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างที่มีส่วนผสมของแร่ใยหินจะเป็นเรื่องที่ยังมาไม่ถึง และประชาชนยังมองไม่เห็นผลเสียในวันนี้ เพราะผลเกิดขึ้นในระยะยาวเมื่อเจ็บป่วย โดยชาวบ้านบางส่วนยังมีคำถามว่า จริงหรือ อันตรายแน่หรือ

แต่เทศบาลตำบลอุโมงค์ก็ยังคงต้องเดินนำให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง โดยยึดหลักการบูรณาการวิธีทำงานร่วมกับเครือข่ายทุกภาคส่วนที่มีอยู่ ด้วยการนำเรื่องความไม่ปลอดภัยของแร่ใยหิน ไปบูรณาการเข้ากับ “ศูนย์เรียนรู้การจัดการขยะ” ซึ่งเป็นศูนย์เรียนรู้ที่มีคนมาดูงานจำนวนมาก ถือเป็นการกระจายส่งต่อข่าวสารเรื่องนี้ไปสู่เครือข่ายและบุคคลภายนอกด้วย

งานคุ้มครองผู้บริโภคถูกระบุอยู่ในเทศบัญญัติของเทศบาลฯ จึงเป็นหน้าที่ของเทศบาลฯที่ต้องดูแลสุขภาพของประชาชนอย่างต่อเนื่อง ดูแลชุมชนให้พึ่งพาตนเองได้ เพื่อจะได้เกิดความยั่งยืนในอนาคต

ภาคผนวก

กิจกรรม	เทศบาล เมือง ลำพูน	เทศบาล ตำบล ริมปิง	เทศบาล ตำบล บ้าน กลาง	เทศบาล ตำบล เหมืองง่า	เทศบาล ตำบลป่า สัก	เทศบาล ตำบล อุโมงค์
1. การให้ความรู้ (กลุ่มเป้าหมาย ช่องทางการสื่อสาร)	✓	✓	✓	✓	✓	✓
1.1 ทั่วไป	✓	✓	✓	✓	✓	✓
1.2 ช่าง ผู้รับเหมา	✓	✓	✓	✓	✓	✓
1.3 ร้านค้า		✓	✓	✓		
1.4 หอกระจายข่าว เสียงตามสาย วิทยุตามสาย	✓	✓	✓	✓	✓	
2. การออกประกาศเทศบาล.....เรื่องกำหนดแนวทางการขออนุญาตก่อสร้าง ดัดแปลงหรือรื้อถอนอาคาร ให้ปลอดภัยจากผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของแร่ใยหิน	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. การดำเนินการก่อสร้างและการรื้อถอนเป็นไปตามประกาศฯ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. การจัดการขยะโดยการฝังกลบ			✓		✓	✓
5. การใช้ เมทัลชีท ทดแทน กระเบื้องมุงหลังคา		✓	✓	✓	✓	✓
6. ร้านค้าเลิกขายวัสดุที่มีแร่ใยหิน	✓	✓	✓			✓
7. การค้นหาผู้ป่วยที่อาจสัมผัสกับโรคจากแร่ใยหิน				✓		
8. ธรรมนูญสุขภาพมีมาตรการขจัดภัยจากแร่ใยหิน		✓				
9. มีการเตรียมการพัฒนาเป็นเทศบาลฯต่อไป			✓			✓
10. มีการแนะนำการเลือกซื้อ โดยให้ดูจากฉลากและคำเตือนที่ติดมากับสินค้า	✓					

เทศบาลเมือง จ.ลำพูน

@ นายประภัสร์ ภูเจริญ

นายกเทศมนตรีเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

@ ผู้ให้สัมภาษณ์

1. นายอวยชัย พุกปลั่ง
2. นายอัศนัย ชีวเทศ
3. นายพงศธร ตาวารัตน์
4. น.ส.พิมพ์พิชชยา เตมีศักดิ์

เทศบาลตำบลริมปิง จ.ลำพูน

@ นายเอนก มหาเกียรติคุณ

นายกเทศมนตรีตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

@ ผู้ให้สัมภาษณ์

1. นายธวัชชัย กันทะวันนา
2. นายถนอม จันทโองค์
3. นางพาติกร สุริยาราช
4. นางสุमितตรา เจริญมโสมณ

เทศบาลตำบลบ้านกลาง จ.ลำพูน

@ นายประสิทธิ์ จันทกลาง

นายกเทศมนตรีตำบลบ้านกลาง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

@ ผู้ให้สัมภาษณ์

1. นางพัชรี คงสวัสดิ์
2. นางสุรีย์ รุ่งโรจน์ทิวัตต์

เทศบาลตำบลเหมืองง่า จ.ลำพูน

@ นายคนอง กัลละหะ

นายกเทศมนตรีตำบลเหมืองง่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

@ ผู้ให้สัมภาษณ์

1. นายณัฐกฤต ยะมณี
2. นายธวัชชัย นันตาเวียง
3. นางสาวรัตน์สุดา ทนันปา
4. นางนิชนันท์ นันตาเวียง

เทศบาลตำบลปาสัก จ.ลำพูน

@ นายอัครเดช เทพจักร์

ปลัดเทศบาลตำบลปาสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
(ปฏิบัติหน้าที่นายกเทศมนตรี)

@ ผู้ให้สัมภาษณ์

1. นายสุเมธ แสนสิงห์ชัย
2. นายมัญญะ วังสาร
3. นางกนกพิชญ์ แดงลัก
4. นายประดิษฐ์ จินมัยยา
5. นายประเสริฐ กิตติศักดิ์

เทศบาลตำบลอุโมงค์ จ.ลำพูน

@ นายชยัน วิพรหมชัย

นายกเทศมนตรีตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

@ ผู้ให้สัมภาษณ์

1. นางเรณู มีปาน
2. นางคำอิน หล้าจักรสินธุ์
3. นางอุมาพร ปิธิยา
4. นายราวี ไชยวรรณ
5. นายสุพจน์ มาราพะ
6. นายสมเกียรติ สังเทพ

